

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ "IZVORUL" - SĂCELE.

ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1922 ȘI ÎNREGISTRATĂ LA JUDECĂTORIA BRAȘOV,
SUB NR. 15553, DIN 8.03.1994, cont nr. 4072996060012 B.R.D. FILIALA SÄCELE

V R E M

să răscolim trecutul celor ce-au cutreerat pământul românesc
să infățișem prezentul văduvit de măreția trecutului
să despicăm drum nou prin vremuri Să celineor de mâine și
să contribuim cu toată puterea noastră de muncă tinerească
la ridicarea acestor plaiuri mocănești

VICTOR TUDORAN
Plaiuri Säcelene, 1934

BISERICA „NAȘTEREA SFÂNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL” - TURCHEŞ
CONSTRUITĂ ÎNTRE ANII 1865-1866

Plaiuri Săcelene

APARE TRIMESTRIAL

MEMENTO

“După ce o veți citi, păstrați revista în casa voastră. Oricând o veți găsi, vă va face plăcere, fiindcă vă reamintește oameni și locuri scumpe vouă și părinților voștri.”

Cuprins

Memoriam

HRISTOS A INVIAȚI.....	3
FILE DIN TRECUTUL GLORIOS AL SÄCELELOR (I)	5
UN DUHOVNIC DE O MARE AUTORITATE MORALĂ.....	7
LA PORTILE AMINTIRILOR – “ULIȚA UNIRII”.....	11
SÄ NU IUTÄM.....	12
PICTOR DE BISERICI SÄCELENE CU VALOARE PATRIMONIALÄ.....	14
MIKLOS KOVÁSZNAI	15
DUET ACADEMIC SÄCELEAN.....	17

Cultura

TITU MAORESCU – 90 DE ANI DE LA MOARTE.....	18
CASA PÄRINTEASCÄ	19
PASTILE PENTRU CUGETARE	19

Opinii

NÄTÄRÄI LA PARASTASUL VICTORIEI LIPAN.....	20
“CINEVA”, ACOLO SUS, LEGUIUESTE	21

Actualitatea

ASOCIAȚIA CULTURAL SPORIVÄ “IZVORUL”-ACTUALITATE.....	22
ROMÂNIA - O EUROPÄ ÎN MINIATURÄ	22

Sport

RETUR DE FOC, CU FORȚE NOI, LA F.C. SÄCELE	26

*Conducerea Asociației „Izvorul” și
colectivul de redacție al revistei „Plaiuri Säcelene”
salută toți săcelenii cu ocazia
Sfintei Sărbători a Paștelui cu tradiționalul*

Hristos a Inviat!

HRISTOS A INVIAȚI!

- PRAZNICUL ÎNVIERII, PRAZNICUL BUCURIEI -

“De este cineva binecredincios și iubitor de Dumnezeu, sa se bucur de acest praznic frumos și luminat. De este cineva sluga înțeleapta, sa intre bucurandu-se, întru bucuria Domnului său. De s-a ostenit cineva postind, sa-și ia acum răsplata. De a lucrat cineva din ceasul cel dintâi, să-și primească astăzi plata cea dreaptă. De a venit cineva după ceasul al treilea, cu mulțumire să prăznuiască. De a ajuns cineva după ceasul al șaselea, nicidcum să nu se îndoiască pentru că de nimic nu se va păgubi. De a întârziat cineva până în ceasul al nouălea, să se apropie, nicidcum îndoindu-se. De a ajuns cineva abia în ceasul al unsprezecelea, să nu se teamă din pricina întârzierii, căci, darnic fiind Stăpânul, primește pe cel din urmă ca și pe cel dintâi; odihnește pe cel din al unsprezecelea ceas, ca și pe cel care a lucrat din ceasul întâi; și pe cel din urmă miluiește, și pe cel dintâi măngâie; și aceluia plătește, și acestuia dăruiește; și faptele le primește, și gândul îl ține în seamă; și lucrul îl prețuiește, și voința o laudă.

Pentru aceasta intrați toți în bucuria Domnului nostru; și cei dintâi și cei de-al doilea luati plata. Bogății și săracii împreună bucurați-vă. Cei care v-ați înfrânat și cei leneși cinstiți ziua. Cei care ati postit și cei care n-ați postit, veseliți-vă astăzi. Gustați toți din ospătul credinței; împărtășiți-vă toți din bogăția bunătății. Nimeni să nu se plângă de sărăcie, pentru că s-a arătat împărăția cea pentru toți. Nimeni să nu se tânguiască de păcate, pentru că iertarea din mormânt a răsărit”. (Cuvânt de învățătură în Sfânta și Marea Duminică a Sfintelor Paști, al Sfântului Ioan Gură de Aur).

Este o chemare adresată tuturor credincioșilor la bucuria pascală, la serbarea celui mai mare praznic al creștinătății care se perpetuează de aproape două mii de ani, praznic al bucuriei la care suntem părtași și noi cei de azi, după puterile, voința, înțelegerea, priceperea și dragostea noastră față de Domnul Hristos biruitorul morții și al păcatului.

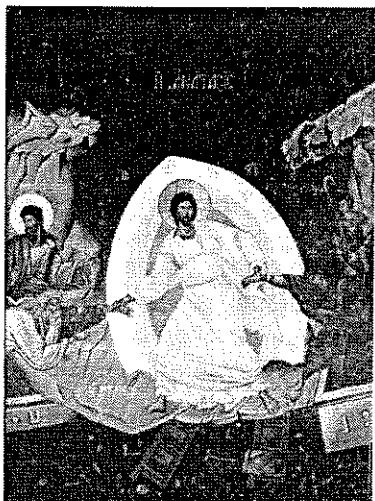
HRISTOS A ÎNVIAT !

Ne bucurăm cu bucurie creștină cu toții de praznicul Învierii Domnului, și în acest an, și cei care am luat parte la slujbele pregătitoare cât și cei ce n-au putut participa din diferite pricini.

Bucuria celor care am luat parte la slujbele din Postul Mare este astăzi deplină fiindcă am călătorit cu Domnul prin toate evenimentele dureroase spre Înviere, începând cu Deniile din prima săptămână a Marelui Post.

L-am văzut pe Domnul, intrând triunfal în Ierusalim, aclamat de mulțime ca un împărat, cu strigăte de “Osana !, Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului; Bine este cuvântat ÎMPĂRATUL lui Israel”. Ei, cei care L-au aclamat ca pe un împarat al lor, acum, fără să știe i-au pregătit acuzarea, condamnarea la moarte și încă moarte cu ocară ca unui tâlhar. Răstignește-L, răstignește-L, aveau să strige, doar după câteva zile, cei ce L-au primit ca pe Împăratul lor. Toti s-au lepădat de El. “Cum ?!... să-L răstignesc pe Împăratul vostru, a întrebăt Pilat. N-avem împărat decât pe Cezarul” strigau ei, cei care în orice moment erau gata de luptă împotriva cotropitorilor romani. Acum îl recunosc de împărat al lor pe un păgân, străin de legea lor, pe care în alte împrejurări l-ar fi etichetat ca “păgân și vameș”.

L-am văzut pe Domnul, în Săptămâna Patimilor, prin rânduiala sfintelor slujbe, cei prezenti la ele, după Intrarea

în Ierusalim, rugându-se cu lacrimi de sânge pentru El, pentru ucenici și pentru lume, pregătindu-se pentru evenimentele ce urmau, după cum a fost hotărât în Sfanta Treime pentru răscumpărarea noastră din păcat și din puterea morții.

L-am văzut la Cina de Taină instituind Sfânta Liturghie, Taina cea mare a Euharistiei, prin care, ne unim cu El, împărășindu-ne cu trupul și sângele Său.

L-am văzut vândut de Iuda; prins în Grădina Ghetsimani; dus la arhiepii Ana și Caiafa, apoi la Pilat pentru a fi condamnat la moarte prin răstignire. Ne-am întristat pentru nerecunoștința celor cărora Domnul le-a făcut bine, care în loc să-l mulțumească s-au lepădat de El și nu numai atât, ci cereau lui Pilat să-L răstignească și să-l elibereze în locul Lui pe cel mai mare tâlhar al vremii, pe Baraba. Am văzut lepădarea lui Petru, dar și curajul femeilor mironosite.

Ni s-au umplut susținutele de mâhnire când L-am văzut pe Drumul Crucii, batjocorit, scuipat, lovit și apoi răstignit între doi tâlhari. L-am văzut apoi murind în chinuri groaznice pe cruce, coborât apoi și pus în mormânt de Iosif și Nicodim, ca apoi să învie a treia zi după cum a zis când era în viață și după cum au scris proorocii.

Vedem acum groaza ce i-a cuprins pe cei ce păzeau mormântul. Vedem apoi - prin grija evangheliștilor care au notat evenimentele-înșelătoria ce o punea la cale

continuare

mai marii templului, dând bani ostașilor de pază la mormânt, ca să spună că Domnul a fost furat pe când ei dormea. Vedem însă și marea bucurie a Învierii ce i-a cuprins pe cei ce L-au văzut înviat.

Din Sfintele Evanghelii cunoaștem arătările Domnului după învierea Sa din morți: s-a arătat întâi Mariei Magdalena, apoi ucenicilor, fără Toma, întrând prin ușile închise, s-a arătat la doi dintre ucenici (Luca și Cleopa) în drum spre Emaos, despre care Luca dă mărturie în Evanghelia sa. Din nou ucenicilor după opt zile cu Toma de față, apoi la peste cinci sute de persoane, zice Sfântul Apostol Petru, din care unii mai trăiesc și azi - în vremea când scria el epistola sa. Toate acestea dau imbold ucenicilor spre propovăduire. Nimic nu-i mai poate opri de a scrie și a povesti cele despre Iisus cel înviat din morți.

Ucenicii au crezut în Înviere forțați de faptul că L-au văzut înviat pe Cel pe care-L văzuseră cu trei zile înainte mort și îngropat. Au vorbit cu El, au mâncat cu El, L-au văzut rânile nevindecate încă, facute de cuie în mâini și picioare și de suță în coastă când era pe cruce răstignit. L-au pipăit ca să se asigure că nu e o fantomă sau altceva ce se dă drept Iisus. și s-au convins, și pentru aceste convingeri au primit cu bucurie să-și dea chiar viața pentru a fi cu Domnul.

A înviat Domnul, va învia și omul. și noi vom învia, zice Sfântul Apostol Pavel. "Dacă Hristos a înviat înseamnă că există înviere; și dacă există înviere și noi vom învia. Unde-ti este moarte boldul, unde-ti este iadule biruință", zice Sfântul Apostol Pavel, nemaiemându-se de moarte. De acum nu cu moartea avem noi probleme ci cu viața veșnică.

Iată cât de profund au formulat actul învierii Sfinții Părinți: "În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu în Rai cu tâlharul, și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost Hristoase toate umplându-le, cela

ce ești necuprins". Teologie în cel mai înalt grad. De aceea cântăm și lăudăm ziua învierii zicând: "Acum toate s-au umplut de lumină, și cerul și pământul și cele de dedesubt. Deci să prăznuiască toată fapta Învierea lui Hristos..." sau "Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase astăzi mă scol împreună cu Tine, înviind Tu. Răstignit-m-am ieri împreună cu Tine, însuți împreună mă preamărește, Mântuitorule, întru împărăția Ta".

Poporul nostru drept credincios crede cu tărie în înviere și în reînființarea cu cei dragi plecați din această lume. De aceea nu-i uită pe cei morți și împlinește atâtea rânduieri pentru ei. Cultul morților în Biserica Ortodoxă este foarte dezvoltat. Morții noștri sunt pomeniți mereu și mereu, ei sunt prezenți tot timpul în rugăciunile noastre, în sufletele noastre, în credința învierii și a reîntâlnirii.

Învierea a bucurat dintr-o început pe oameni, pe apostoli, pe ucenicii lor, pe urmășii lor până azi când și noi ne bucurăm de cel mai mare eveniment din viața Mântuitorului dar și a noastră. S-au compus nenumărate cântece, nenumărate poezii preamărand evenimentul. George Coșbuc scria:

Prin pomii și ciripiți și cânt,
Vazduhu-i plin de-un roșu soare,
Și sălciiile-n albă floare
E pace-n cer și pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntâlnesc în cale
Își zic: HRISTOS A ÎNVIAT!
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.

Parcă la noi la români praznicul Învierii este cel mai bine trăit, sărbătoru și cinsti cum se cuvine prin participare la sfintele slujbe, prin mersul la biserică, prin spovedanie și împărtășanie, după rânduială.

"O, Paștile cele mari și preasfințite, Hristoase!
O, Înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu și Puterea!
Dă-ne nouă să ne împărtăşim cu Tine, mai adevarat, în zină cea neînserată a Împărăției Tale".

HRISTOS A ÎNVIAT!

ADEVARAT A ÎNVIAT!

Preot Iconom Stavrofor
MIRCEA LEB
Biserica "Sfânta Adormire"
Satulung -Săcele

FILE DIN TRECUTUL GLORIOSAL SÄCELELOR (1)

Ori de câte ori îmi propun să aştertă impresiile și considerente cu privire la o etapă ouărcărească a trecutului, plec de la premiza că istoria este o știință vie și mereu contemporană.

Acele de până mai ieri le revăd și le retrăiesc, le recapitulez și le interprez în funcție de contextul în care s-au derulat, de puterea și de viziunea pe care am avut-o sau am adâncit-o pe parcursul altăor anii care nu sunt puțini.

Am convingerea că acele semnificative trăite de marea masă a populației au fost deliberați impuse de putere (de cele mai multe ori străină sau străine) și arareori au fost un rezultat al voinței și dorinței celor majoritari, obidiți și năpăstuiți.

În cele ce urmează îmi propun ca, împreună cu cititorul, să traversăm o perioadă de excepție a Säcelelor, pe atunci când săcelenii, la inițiativa și sub îndrumarea tinerilor, au purces la acte de redeșteptare și mândrie națională, la transformări socio-economice și culturale, la o viață nouă, la progres și prosperitate.

Este, desigur, cum poate atât intuit, vorba despre perioada interbelică (1918-1940) când, aici la noi, s-au infăptuit acte care la nivel național să ar putea cataloga ca fiind unice și exemplare. Să facem, deci, o radiografie a celor două decenii considerate ca fiind vârful de lance al așezării în care trăim. Se naște, desigur, legitima întrebare de ce apreciem cu atâtă întârziere această perioadă care a făcut faimă Säcelelor ?

Răspunsul de această dată nu poate fi decât acela că timp de 45 de ani ideea patriotismului, fie el local sau regional, era catalogată ca o deviere a internaționalismului proletar și în consecință umbrătă și penalizată.

Să încercăm, deci, acum să derulăm unele din actele cele mai semnificative săvârșite de săceleni ca urmare a Marii Uniri. De la bun început, subliniem faptul că la mărețul act săcelenii au participat activ, cot la cot, cu toți români ardeleni, la realizarea dezideratului de unire cu Patria Mamă. Consfințirea de la Trianon a venit ca o recunoaștere a legitimății și dorinței întregului popor român. Plecăm, deci, de la ideea că românii din Ardeal, deși majoritari, au trăit timp de secole sub dominația străină și că politica de maghiarizare a românilor a constituit un obiectiv prioritar al autorităților maghiare de atunci. Cu toate acestea, românul nu a putut fi clintit de la credința străbună și dragostea față de Patrie, de la dorința de înfrățire cu cei de pește munți.

În toamna anului 1918, Visul s-a împlinit, dar acum trebuiau rezolvate multiple probleme de preluare a puterii de către autoritățile românești și la Säcele ca în întreg Ardealul, de altfel. Să pornim mai întâi de la ideea că transferul de putere a întâmpinat multiple greutăți, cu atât

Vie și înaltă recunoaștere înaintașilor săceleni ! mai mult cu cât a existat un număr însemnat de opozanți. Pentru preîntâmpinarea oricărora incidente s-a considerat necesar să se alcătuiască Sfatul Național Român și să se organizeze Gărzile Naționale Române din Säcele (Satulung, Cernatu, Turcheș, Baciu), având drept conducător pe Tânărul student de pe atunci, Gheorghe Dragoș, devenit mai apoi artizanul multiplelor acțiuni de transformare a Säcelelor într-o zonă ce și propunea preluarea puterii administrative și trecerea la un climat românesc cu rezultate socio-culturale și político-economice durabile. În cîrma acestor acțiuni au fost tinerii intelectuali săceleni, care, la rîndul lor, au avut sprijinul și recunoașterea tuturor românilor săceleni. Din grupul de inițiativă și de conducere a programului de transformare au făcut parte tinerii intelectuali și studenți Gheorghe Dragoș, Victor Jinga, Ionel Taraș, Gigi Median, Gh. Brânduș, Gh. Șeitan, C. Iencica, N. Jalea, Traian Butu și mulți alții. Tin să consemnez faptul că viața Säcelelor din acele timpuri a fost magistral zugrăvită prin documente de Tânărul Gh. Dragoș, devenit, mai apoi, profesor și rector al Academiei Comerciale Cluj-Brașov și că datele necesare evoluției Säcelelor din perioada interbelică se găsesc la Biblioteca Orașului Brașov, împreună cu un album de fotografii și o schiță a monografiei orașului nostru. De asemenea, la inițiativa și sub îngrijirea doamnei prof. univ. dr. Liliana Dragoș (nepoata după soră), a fost editată o lucrare cuprinzând viața și opera ilustrului profesor săcorean intitulată “Cu și despre Gheorghe Dragoș”.

Reluând firul problemelor care îi preocupau pe săceleni atunci, în fază de început a preluării puterii politice și administrative, facem mențiunea că deopotrivă se căutau mijloace de educație și cultură a maselor de acum descătușate de opresiune, principalele instituții de îndrumare fiind biserică și școală.

Biserica. În Säcele existau pe atunci 14 biserici, dintre care 7 ortodoxe românești și 7 maghiare (catolice, evanghelice, reformate). Este știut că biserică ortodoxă din Satulung, Sfânta Adormire, a fost construită între anii 1812 – 1819 și a fost pictată de renumitul pictor brașovean Mișu Popp.

Dintre preoții care au slujit altarele ortodoxe din Säcele pe parcursul timpului amintim pe părinții Verzea, Zenovie Popovici, Leucă, Garcea, Purcăroiu, Marin, Șerbu și alții. Facem, de asemenea, precizarea că atunci când vorbim de Säcele, ne referim numai la comunele de atunci Satulung, Cernatu, Turcheș, Baciu, prima dintre ele având o populație cât toate celelalte trei la un loc. Se cunoaște că din cele mai vechi timpuri biserică a constituit la Säcele (și nu numai) o reală sursă de păstrare și întărire a credinței, precum și un bastion de învățătură și cultură. În

continuare

jurul bisericilor au funcționat școli și tot aici au luat ființă casele de citire, așezăminte care au constituit centre culturale unice în felul lor, ce au dus faima Săcelor.

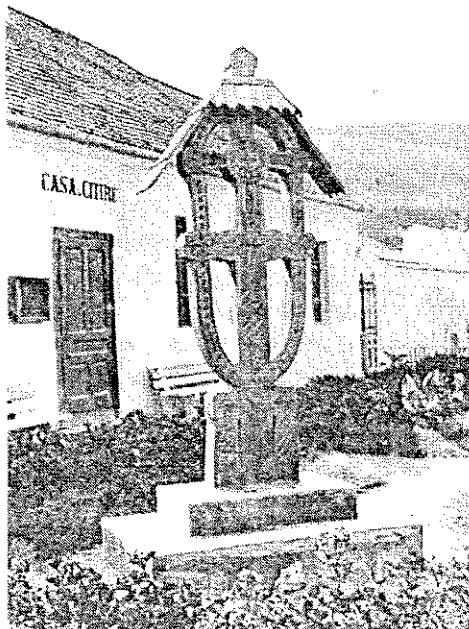
Scoala. La Satulung a existat școală românească încă din secolul XVII. Mai înainte preoții îi învățau pe copii cititul și socotitul în tindereul bisericii. Săcelele se numără printre primele localități din Transilvania cu cele dintâi începuturi de școală organizată românească. Au existat din 1855 școli primare în Satulung. Învățătorii și conducătorii acestora erau bine pregătiți, unii dintre ei cu studii în străinătate. Se știe că învățătorii I. Dorca și I. Petric au constituit un bun exemplu de dascăli, ambii fiind absolvenți ai școlii pedagogice din Praga.

După primul război mondial, învățământul la Săcele a înregistrat un salt de substanță. A luat ființă învățământul gimnazial, unde au funcționat ca profesori Ionel Taraș, Aneta Șerbu (Vineș), N. Odor, Iacob Necșulescu, Stoia, Gavrilă, Pană, Mărculescu și alții.

Cu timpul au luat ființă și școli profesionale și mai apoi liceele. Din rândul învățătorilor s-au remarcat domnii Farcaș, Ivan, Pană, Drăgulinescu și alții. și învățământul în limba maghiară s-a dezvoltat în perioada interbelică, dascăli ca Șipoș, Șimon, Godri fiind bine cunoscuți în Săcele.

Sănătatea. Asistența medicală a fost reprezentată la Săcele de medici cu înaltă calificare. Doctorii Păiș, Cojocaru, Dumitrescu, Bodeanu, Crăciunel, farmacistul Groos, doctorul veterinar Platoș și alții au onorat profesia de medic la Săcele. Se cunoaște că-n afara dispensarelor medicale, la Săcele a funcționat și funcționează un spital cu multiple secții.

Casele de citire. În anul 1921, pe lângă biserică Sf. Adormire și biserică Sf. Arhangeli din Satulung, iar ulterior pe lângă celelalte biserici ortodoxe, s-au înființat lăcașuri de cultură numite case de citire. Cartea, sfânta carte, a constituit hrana sufletească a omului din cele mai vechi timpuri și la ea au apelat și înaintașii noștri, atunci, după Unire. Să sim, deci, recunoscători bravilor săceleni care prin înțelepciunea de care au dat dovadă, au permis părinților și străbunilor noștri să primească lumină și îndrumare, să cunoască și să traducă în fapt mândria de a fi român, să trăiască sentimentele curate de a fi om de omenie, de a avea perceptii de om civilizat.

Casa de citire de la biserică "Sf. Adormire"

Desigur, zestrea de carte s-a realizat prin donații de la toate categoriile de români săceleni. Fondul de carte (mii de volume) avea un conținut variat, plecând de la învățături religioase, dragostea fată de patrie, recomandări privind educația și morala și, nu în ultimul rând, cărți cuprinzând sfaturi practice. În general, cărțile aveau un format redus și un conținut accesibil cititorului de la sate. Fila îngălbeneță a cărților arăta vechimea acestora și locul unde s-au ținut, uneori sub poliță sau în parsechi. Cărțile donate se inventariau și se catalogau, apoi se îmbrăcau în hârtie albastră și li se fixa o etichetă cu număr de ordine. Distribuirea cărților la cititori se facea de către o persoană, în mod voluntar. Îmi amintesc și acum titlurile unora dintre cărți: "Carte de rugăciuni", "Vițile Sfintilor", "Acatistul Maicii Domnului", "Amintiri din Războiul de Independență", "Amintiri din copilărie", "Basme", "Albinăritul", "Cum să îngrijim animalele" etc. Aflându-se de realizările săcelenilor pe linia distribuirii cărților prin casele de citire, unele persoane s-au deplasat pentru a se informa și a aprecia actul ca atare. Casele de citire din Satulung au fost onorate de vizita prof. univ. Nicolae Iorga care a salutat inițiativa săcelenilor și, totodată, a vorbit acestora despre Săcele și trecutul său.

Cu privire la activitatea caselor de citire din Săcele, prof. univ. dr. Gheorghe Dragoș face următoarele aprecieri: "Prin viață și continuă activitate, casele de citire, în cei peste 20 de ani de existență și activitate, au reușit să adune, la rândul lor, tineretul, să-l stimuleze pentru activitatea cultural-artistică și să fie mult îndrăgite de populația în serviciul căreia activau cu dragoste."

Asociația Cultural-Sportivă "Izvorul". Constatându-se elanul și dorința de cultură și sport a tineretului, un grup de inițiativă a înființat în anul 1922 Asociația Cultural – Sportivă "Izvorul" (nume simbolic) cu sediul în Satulung. Activând mai întâi pe plan local, ca apoi să participe la competiții de fotbal la nivelul orașului, regiunii sau județului Brașov, ajungând să susțină întreceri la Sibiu, Făgăraș, Sighișoara sau în localități de pe Valea Prahovei, până la Câmpina. Echipa de fotbal "Izvorul" a devenit o prezență iubită și apreciată de săceleni. Din lotul anilor 1930-1940 făceau parte, printre alții, Moga, Tudoran, Fugaciu, Papuc, Bujilă, Bodeanu, Munteanu, frații Tuțuiianu, G. Cristoloveanu, V. Moroianu. Avem

continuare în pag. urm.

continuare

convingerea că în țara noastră înființarea unei asemenea echipe în mediul rural, cu rezultatele remarcabile pe care le-a înregistrat, a constituit un unicat.

Viața sportivă la Săcele s-a desfășurat și în anotimpul de iarnă prin participarea tinerilor la întrecerile și campionatele de schi. În cadrul concursurilor participau, alături de săceleni, și alți concurenți din Predeal, Azuga, Sinaia, Râșnov, Brașov.

Vara, în Grădina Domnească și în Poiana Angelescu, se organizau întreceri de volei la care participau tinerii localnici și studenții veniți în vacanță. Efervescența cultural-sportivă de la Săcele, în perioada interbelică, a contribuit, la rându-i, alături de înflorirea economică și de tabloul natural deosebit, la atragerea unui mare număr de turiști, statornicindu-se, totodată, un climat educațional, de civilizație, cultură și progres.

Banca Populară "Săceleana". În paralel cu activitatea cultural-sportivă și educațională se constată în perioada interbelică și o revigorare a activităților economice. Mocanii săceleni au posibilitatea să-și extindă activitățile și să se apropie cu turmele de locurile natale

Sediul Băncii Populare "Săceleana", constituită în 1925, era în casa Butu, lângă biserică "Sfinții Arhangheli", și a avut ca și contabil pe Ghițulaș (Ghiță)

Şeitan.

Dacă inițial banca a avut un număr de 62 de membri, în final s-a ajuns la un număr de 433 de membri, dintre care marea majoritate au constituit-o plugarii și oierii. În decursul anilor, banca a acordat împrumuturi de 20.000.000 lei, revigorând astfel viața economică a Săcelelor..

Prin toată activitatea sa, Banca "Săceleana" a îndeplinit pe întreaga perioadă de funcționare, pe lângă un important rol economic, și unul social-educativ, conducându-se după cele mai sănătoase principii cooperatiste. Ea a contribuit, din venitul pe care l-a realizat, la constituirea unor fonduri culturale și sociale.

La inițiativa băncii și cu sprijinul ei, s-au mai înființat următoarele instituții : "Obștea de arendare a păsunilor", Cooperativa de transport "Unirea" Săcele, "Atelierul de confecționat covoare", Cooperativa "Industria Casnică a femeilor săcelene"

Ne oprim aici cu evidențierea principalelor aspecte ale vieții socio-economice multivalente din Săcelele perioadei interbelice, urmând ca într-un număr viitor al revistei să menționăm și alte aspecte ale unei perioade de vîrf a dezvoltării comunității noastre

Prof. Victor Carpin,
Președinte de onoare asociația "Izvorul"

UN DUHOVNIC DE O MARE AUTORITATE MORALĂ PĂRINTELE GHEORGHE ȘERBU 1911-1980

Îmi vine greu să accept ideea că au trecut aproape trei decenii de când din peisajul intelectual al Săcelor a plecat un om, un suflet, o personalitate care acrează magistral ideea de preot, de autentic păstor spiritual al unei comunități pentru care a reprezentat pe parcursul unei jumătăți de veac un model de o admirabilă exemplară autoritate morală.

Ca orice vorbitor nativ al minunăției noastre limbi române folosesc și eu cu măsură, este drept, întreaga paletă expresivă și semnificațiilor ce definește una sau alta dintre realitățile vieții în mijlocul căreia trăim. Harul preoției, al propăvăduirii cuvântului lui Dumnezeu nu este niciodată lipsit de nuanțe, oamenii dăruiindu-i pe slujitorii altarelor deosebit de îndrăgiți cu apelativul onorant, plin de respect și admirare de preot, părinte, rezervându-și însă și dreptul indoielii asupra comuniunii cu Dumnezeu a unora dintre fețele bisericești, numindu-i simplu „popi”, denumire deloc peiorativă, substanță căreia însă privează

de sacralitate ideea de slujitor al lui Dumnezeu, plasându-l în zona profanului, în afara unei prezumtive comunicări cu divinitatea.

Prin toată ființa sa, o viață, parohul de la biserică Sfintei Adormiri din Satulungul Săcelor, părintele Gheorghe Șerbu, a fost un preot în deplinătatea sensului acestui cuvânt plin de noblete, atât de drag oamenilor ce nu-și concep existența în afara unei comunicări cu Creatorul.

Un om, care, mai întâi de toate, respiră aerul unei alese bune cuviințe dobândit într-o familie de autenți gospodari, deprinși cu toate rânduieștile vieții, muncii, cuvenitului respect față de părinți și înaintași dar și față de virtuțiile credinței ce îi-a ținut strânși uniți în fața binelui, dar și a încercărilor ce nu ocolește vremelnicia trecerii noastre.

A fost părintele Șerbu un om măsurat la vorbă, aplacat spre ascultarea și înțelegerea oamenilor, devotat

continuare în pag. urm.

continuare

fără margini enoriașilor săi, treburilor și intereselor bisericii, coincidente pentru domnia sa cu interesele comunității, al cărei păstor, recunoscut pentru harul său, devenise curând după instalarea sa în 1937 la parohia Sfintei Adormiri, alături de mai vîrstnicul său confrate, memorabilul preot Zenovie Popovici.

Un om liniștit, aureolat de o binecuvântată seninătate, deschis întotdeauna comunicării, cufundat adeseori într-o detașare proprie celui chemat să păstorească, să observe, să cumpănească, să judece, dar și să pronunțe judecăți de valoare, cărora nu le era permis nicicum a da greș. Pe acest fond sufletește s-a edificat încrederea într-un om, care din anii tinereții și-a demonstrat în raporturile cu cei ce-i păstorea, fermitatea în convingerile morale, considerația pentru demnitatea răspunderii sale, capacitatea de a se constitui într-un suport moral al celor ce-și investiseră speranțele în virtuțile sale de conducător spiritual.

Cum toate în această lume se află într-o fermă legătură de cauzalitate, tot aşa și profilul ansamblului sensibilităților sufletești ale părintelui s-a plămădit într-o lume apropiată de cea în care și-a împlinit destinul săcelean – lumea păstorilor Mărginimii Sibiului. A fost și mai este încă această lume tezaur al unor legi existențiale dominate de convingerea și credința că Dumnezeu este generos și dănic cu cei harnici, gospodari și chibzuiți, cu cei care știu lua viața în piept, respectând tradiționalele rânduieri ale vieții de familie aflate mereu sub semnul solidarității dintre generații și griji fată de creșterea spirituală și materială a urmașilor, priviți ca unul dintre cele mai frumoase daruri pe care Dumnezeu le-a hărăzit camenilor și vieții acestora. Existau în acest univers, deschis în拖ostea pentru slujirea școlii, chiar în comuna natală, spirituală și materială a urmașilor, priviți ca unul dintre cele mai frumoase daruri pe care Dumnezeu le-a hărăzit invățător, Nicolae Șerbu, următorul în ordinea vîrstelor, tuturor confruntărilor și riscurilor, două repere rețea sanitară a Căilor Ferate Române, la Sighișoara, iar fundamentale ce alimentau nestrămutata convingere în fratele cel mai mic, Constantin își alege cariera militară, înăplinirea idealurilor; credința în cererătareca putere a lui Dumnezeu și în cea a luminării și sporirii înțelegerii rosturilor lumii acesteia prin învățătura dobândită prin școli.

Sub asemenea auspicii și într-un asemenea climat existențial a venit pe lume, la 12 februarie 1911, în comuna Poiana Sibiului părintele Gheorghe Șerbu în familia economului de oi Ioan Șerbu și a soției sale Maria, născută Bogdan. Oier harnic, priceput, destoinic, tatăl părintelui s-

a ocupat nu doar de creșterea și sporirea turmelor, care din primăvară până în toamnă păsunau prin munții Sebeșului la Obârșia Lotrului și Cindrel, ci și de valorificarea produselor specifice, în pietele și târgurile zonei aflate la Sibiu, Săliște, Sebeș și Miercurea Sibiului. Copiii, cei 4 băieți (din cei 12 născuți, toți băieți, ai familiei Șerb, opt dintre ei răpuși prematur de neierătoarele molime și boli ale acelor vremuri) se alăturau treburilor păstorești de pe la 12-13 ani, plecând vara în pastoral, deprinzând meșteșugul oieritului sau făcând cărușie cu cașul sau brânza spre târgurile mai sus pomenite sau transportând lâna la celebrele, odată, fabrici de postav din Cisnădie.

Mi-aș dori foarte mult ca eventualii mei tineri cititori să-și imagineze capacitatea de percepție a unui copil în tranziția sa spre preadolescență, familiarizat cu implicarea în complicațiile unui proces existential de dimensiunile oieritului, executând diverse munci, asumându-și răspunderi, plecând la drum cu marfă, înfruntând vremuri și în același timp, năzuind la atât de dorita lumină a școlii, gând sacru, cultivat în intimitatea familiei ca un ideal suprem.

Există o mareție în această coabitare a gândurilor și aspirațiilor cu realitatea nemijlocită, care, fără exagerări, poate părea și chiar este fascinantă din perspectiva schematicei percepții a existenței zilelor noastre.

Fiecare din cei patru fiți ai lui Ioan Șerbu și-au avut drumul lor în universul atât de generos al școlii.

Dacă cel mai mare dintre fiți, Ioan, și-a aflat vocația în dragostea pentru slujirea școlii, chiar în comuna natală, onorându-și familia cu înaltă, odinioară, demnitate de invățător, Nicolae Șerbu, următorul în ordinea vîrstelor, urmează medicina pe care o practică o viață în prestigioasa rețea sanitară a Căilor Ferate Române, la Sighișoara, iar debutând ca ofițer al Batalionului de Vânători de Munte de la Brașov în 1936, participând la campaniile celui de al doilea război mondial (1941-1945), urmând apoi cursurile Academiei militare al cărei profesor și comandant-adjunct devine în 1964, având gradul de general.

Părintele Gheorghe Șerbu, urmează la rându-i școala primară din Poiana Sibiului, după care, elev eminent, Bogdan. Oier harnic, priceput, destoinic, tatăl părintelui s-

Părintele Gheorghe Șerbu
(1911-1980)

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

la Sibiu (clasa I), iar apoi la Cluj, obținând calitatea de învățător și primul post în comuna Giura Răului. Dragostea de învățătură îl îndeamnă să obțină și un bacalaureat în studii liceale secundare, drept care urmează în paralel cursurile ultimei clase ale liceului Gheorghe Lazăr din Sibiu după care își susține și bacalaureatul în condiții excelente, fapt care îi conseră dreptul de a accede în învățământul superior.

Urmează Academia Teologică de la Sibiu între anii 1929-1933, avându-l ca profesor și îndrumător spiritual pe unul dintre cei mai străluși teoreticieni și filozofi ai ortodoxiei, părintele dr. Dumitru Stăniloae de care l-a legat pe tot parcursul vieții o mare, sinceră și nobilă prietenie.

Din toamna lui 1933 părintele Gheorghe Șerbu este numit la Catedra de religie a Gimnaziului din Satulung unde o cunoaște și se apropie sufletește de o distinsă Tânără colegă, profesoară de științele naturale, a purtat crucea cu demnitate și convingere în izbândă odată domnișoara Ana Vineș, descendenta unei familii de vrednici săceleni.

Prietenia și dragostea dintre profesorul Gheorghe Șerbu și profesoara Ana Vineș își află împlinirea în fericita lor căsătorie, care a avut loc în 6 ianuarie 1936. Odată cu fratească dragoste l-a ajutat în muncile grele împlinită această sfântă Taină, Tânărul teolog și profesor Gheorghe Șerbu este hirotonisit preot în comuna Jina (la 6 km de comuna natală). Funcționează aici doar un singur

și credinței în Dumnezeu, al respectului pentru cunoaștere, școală și studiu, calități ce și-au aflat împlinirea atât în deosebitele cariere de inginer și dacăli la Universitatea Transilvania, cât și în frumusețea inerțială a familior acestora, moștenitoare a atât o nobile tradiții.

Anii tinereți părintelui Șerbu au cunoscut deopotrivă bucurile întrupării năzuințelor sale duhovnicești, bucuriile dragostei sincere, înălțătoare, devenite temelie temeinică

familiei, dar și usprimile vremurilor ce au urmat anilor de după război. Nu a fost și nici nu avea cum să fie prezentă în firea ființei domniei sale înclinația de a „sări în barca” noii puteri „haotice și atee” fapt ce a iritat vremelnicii stăpâni, lipsiți în acea vreme și de elementar discernământ dar și de minimă bună cuviință.

Șicanat, hărțuit, percheziționat și chiar deținut în lagările de muncă de la Bragadiru și apoi la Canalul de tristă amintire (1952) părintele și-

șicanat, hărțuit, percheziționat și chiar deținut în lagările de muncă de la Bragadiru și apoi la Canalul de tristă amintire (1952) părintele și-

Dumnezeu, în aceste clipe de cumpănă, i-a ieșit în calea nedreptelor suferințe, aducându-l în preajma unui enoriaș, un cioban Tânăr și voinic, originar din Satulung, Ioan Mogoș, care cu fratească dragoste l-a ajutat în muncile grele și istovitoare să-și îndeplinească normele de lucru, anume exagerate, spre timorarea celor presupuși a fi adversari ai regimului dictatorial, opresiv autoîntitulat socialist. Eliberat an din cauza dificultății de a găsi un post în învățământ în decembrie 1952, supravegherea, perchezițiile și pentru soția sa, satul dispunând doar de o școală primară convocările la Securitate au continuat câțiva ani buni, (I-IV), iar abandonarea catedrei de la Săcele reprezentând furându-i liniștea sa și a familiei unui om ce-și făcuse un în acele vremuri un risc deosebit.

Credincioșilor ce vedea în ea un simbol al împlinirii sperantelor de mai bine.

Suplinit la altar și în parohie în perioada detenției de foarte Tânărul pe atunci preot Ion Bădițoiu, părintele Șerbu a rămas susținut de sensibilitatea și vrednicia acestuia, conducând apoi împreună în cea mai bună înțelegere vreme îndelungată treburile parohiei.

Conștient de valoarea arhitectonică deosebită a Bisericii Sfintei Adormiri în care i-a fost hărăzit să-și împlinească destinul, de frumusețea picturii murale executate

Părintele Șerbu cu nepoțica

continuare

de Mișu Pop, a stâruit cu responsabilă osârdie, alături de părintele Ioan Bădițoiu, în demersurile pentru procurarea fondurilor necesare îngrijirii acestor valori prin lucrări de curățire, spălare și restaurare, demonstrând un lăudabil atașament față de patrimoniul spiritual și estetic al Săcelelor.

Aceeași grijă a manifestat-o față de însășiarea cimitirului parohial, de ordonarea și sistematizarea amplasării mormintelor, fapt ce s-a bucurat de sprijinul și admirația întregii comunități a credincioșilor.

Pasionat cititor, iubitor de cultură, arătând o mare înțelegere pentru toate inițiative ce veneau în întâmpinarea tradițiilor spirituale săcelene, părintele Șerbu a fost mereu alături de viața Asociației Cultural-Sportive „Izvorul”, chiar în vremurile când viața ei continua sub semnul unor restricții impuse de rigorile totalitariste, care n-au reușit însă să-i curme viața și frumoasele amintiri care dăinuiau în conștiința majorității oamenilor de bună credință.

Slujitor al altarului de o aleasă distincție, înzestrat cu un glas dăruit cu sonorități limpezi, calde, aflate sub semnul unei seninătăți interioare, părintele Șerbu trăia intens fiecare clipă a împlinirii îndatoririlor sale de duhovnic și mentor spiritual al credincioșilor.

Stăpânit de dragostea de cunoaștere a vieții oamenilor de pe alte meleaguri decât cele natale și cele ale împlinirii destinului său preoțesc, a călătorit alături de confrății săi atât în țară, vizitând sfintele mănăstiri din Moldova, vechiul Regat și Transilvania, dar și comorile culturale și monumentele creștinătății din Italia, Germania, Rusia, Polonia, Cehoslovacia și Ungaria, practicând însemnările de călătorie, aflate în păstrarea familiei, pe care ni le-am dorit în măsura posibilităților, publicate și în revista noastră, alături de însemnate predici, cuvinte de învățătură, cred, aflate printre documentele lăsate de Sfânta Sa.

Profilul moral al părintelui Gheorghe Șerbu nu și-ar afla deplina împlinire dacă nu am aminti de prețuirea pe care Sfânta Sa o acorda ideii de prietenie, de legătură sufletească perenă, nesupusă eroziunii timpului sau evoluțiilor conjuncturale. Memorabilă rămasă în acest sens,

afecțiunea pe care a purtat-o eminentului profesor Ionel Taraș și doamnei sale, Elena, domnului și doamnei Jean Alexandrescu, familiei eminentului comerciant și om de o excepțională probitate morală, familiei învățătorilor Nicolae și Valeria Zamfir, minunatului pedagog care a fost domnișoara Victorita Tocitu, familiei domnului Ștefan și Marioarei Guiu, oameni care prin viața lor, prin buna înțelegere și prestigiul dobândit în decenii de conviețuire și-au câștigat stima și admirarea săcelenilor.

Desigur, contextul existențial al părintelui a fost mult mai larg, mai extins, fundamentat fiind pe comunicarea continuă cu toți enoriașii, ascultându-le păsurile, povătuindu-i, îndrumându-i, ajutându-i cu vorba și fapta, mai ales că lumea lor îi era cunoscută din propria experiență a anilor copilăriei și adolescenței petrecute în Mărginimea Sibiului.

Când în ziua de Sfântul Andrei a anului 1980 sufletul său s-a înălțat spre cele eterne, enoriașii săi au simțit cumplita apăsare a pierderii și despărțirii de un om care decenii la rând s-a identificat cu năzuințele obștii, dăruindu-le sufletul și lumina dragostei de Dumnezeu și aproapele nostru.

Cei patruzeci și cinci de preoți veniți din Tara Bârsei și de dincolo de hotarele ei, care l-au petrecut pe ultimul său drum au constituit expresia unui binemeritat omagiu pentru omul care, devenind apostol al cuvântului lui Dumnezeu a știut prin cuvântul, fapta și pilda sa să arate drept credincioșilor că învățătura Tatălui Cercesc, cuvântul și îndemnul Său s-au aflat sub privegherea și ocrotirea unui om deosebit.

Îmi exprim convingerea că luminoasa amintire a părintelui paroh Gheorghe Șerbu de la Biserică Sfintei Adormiri își va afla cuvenitul loc în patrimoniul valorilor morale și spirituale ale Săcelelor, așezare, parcă anume hărăzită de Dumnezeu armoniei, frumuseții și bunei înțelegeri dintre oamenii ce și-au împlinit, își împlinesc și își vor împlini destinele pe aceste meleaguri.

Prof. univ. dr. Dimitrie Cazacu

Părintele Șerbu oficiind taina botezului

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

LA PORTILE AMINTIRILOR – “ULIȚA UNIRII”

Seară de decembrie, început de iarnă. Ninge cu fulgi mărunti, spulberări de rafale de vânt. În apartamentul doamnei Georgeta Aldea, “fratele geamă” – un ceas pendulă cumpărat de tată la nașterea dânselui măsoară clipele. Cadrul este propice evocărilor.

Pornim de la poarta bisericii “Sfinții Arhangheli”, pe “Ulița Unirii” și poposim la porțile vechilor proprietari mocani săceleni, prezențe vii ale copilăriei doamnei profesoare.

Lângă biserică locuia mătușa lui Serghei cu fiica ei Marioara, iar peste drum era ”bolta lui Barbu”, negustor de produse alimentare. În familia negustorului erau patru copii, Nelu, Silvia, Aurora și Luminița. Toți au fost atrași de studiu și au urmat facultăți. De la ”boltă” copiii cumpărau bomboane iar în fața prăvăliei jucau ”goagăle”. Locul era plin de gropițele jocului, astăzi puțin cunoscute copiilor.

Tața Frusinica Filipescu, vecină cu parohia, era o femeie credincioasă, bună și milostivă. Rămăsesecă singură, Stelică, fiul ei, murise pe frontul celui de al doilea război mondial. A căzut în ultima zi a războiului pe teritoriul Cehoslovaciei. Îndurerată de pierderea fiului, tața Frusinica a reușit să ajungă la mormântul lui. A așezat la căpătâiul celuia dispărut cruce de piatră și a împrejmuit locul cu gard de fier.

Tața Steliană Lungu, femeie pricepută și ageră, avea o casă de fete. Dintre ele trăiește d-na Anișoara Lungu, educatoare.

Neica Aldea, poreclit Făclierul, făcea și comercializa lumânări. A avut un fiu, Ion, poreclit Lordul. Aceștia a continuat afacerea tatălui său. Casa este locuită în prezent de familia Eugen Șerban și de mama acestuia.

În fața Făclierului, tața Marioara Manole, zisă Sculărăția. Avea două fete, Marioara și Lenuta. Marioara a fost farmacistă, a moștenit casa și a lăsat-o fiului ei, ing. Mircea Vlad.

Urmau Bratosinii. Radu Bratosin a fost inginer chimist și a funcționat ca profesor la Grupul Școlar de

Curte de casă mocănească de pe la 1900

Construcții Săcele. S-a căsătorit cu Maricica Beșleagă și a avut două fete, pe Sanda și Raluca.

Între români, o familie de maghiari, Borbely, crescători de animale. Toți vecinii cumpărau de la ei lapte. Familia s-a stins prin decesul fiicei lor Rosa.

În casa locuită astăzi de familia ing. Dan Zamfir, locuia o femeie deosebit de cultivată, d-ra Greceanu, profesoară de matematică la liceul ”Principesa Elena” din Brașov. A fost ultima descendenta a familiei Greceanu în care mama era săceleancă.

Tața Marițica Bratosin îi era vecină. Era o femeie foarte comunicativă și săritoare.

Neculai Aldea a fost cel mai înstărit membru al familiei Aldea de pe ”Ulița Unirii”. Avea pământ și oi în Dobrogea și Basarabia. Fetele lui, Marioara și Viorica locuiesc una la Săcele, cealaltă la Brașov.

Nena Ghiță Eftene (Eftimie) nu a avut copii și familia s-a stins. La fel s-a întâmplat și cu familia Brânduș.

Rudă cu Aldeștii era familia Aldea Coltofeanu. Aldea a fost casierul primăriei și al bisericii ”Sf. Arhangheli”. Fiul său, Gheorghe Coltofeanu, a fost negustor, iar fiicele Marioara și Frusinica educatoare.

Nenea Ionel Șerban era fierar și potcovar. Iubea nespus copiii și îi primea cu drag să ucenicească la foale. Meseria lui a fost dată uitării. În casă locuiește Viorica, fiica cea mică, profesor de matematică.

Nițică Manu, cu nevasta lui Sorica, era eizmar. Au trăit amândoi peste 90 de ani. Făcea copiilor ghete și bocanci. Mocancele îl rugau să le facă mai mari, să fie buni și anul viitor, dar bocancii se rupeau pe ghetuș.

În familia Zărnescu, poreclită Voinea, bărbatul era căruță cu cai și îi ducea pe mocani la Dârste când plecau în Țară sau aducea mărfurile trimise de cei plecați pe la casele gospodarilor. Casa a moștenit-o nepoata, Ica Fulea, care a fost educatoare.

Familia Moise Părpălea, veche familie de mocani, s-a stins la moartea lui Moisică.

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

Gheorghe Aldea, tatăl doamnei profesor Georgeta Aldea, era poreclit Comandantul. A avut multe hectare de pământ în Dobrogea și Basarabia și o turmă de câteva mii de oi.

Victor Aldea a moștenit casa străbunilor. Moșia lui era la Roșu, în Basarabia. În fața casei sale de la moșie se afla statuia lui Ion Vodă cel Cumplit. Fiul lui, Victor, inginer agronom, trăiește la Iași.

Familia Radu Aldea avea trei copii, Radu, colonel de cavalerie, Paraschiva, căsătorită cu notarul din Turcheș și Marioara. Nu au avut urmași și familia s-a stins în 1990.

Lazăr Olaru era renumit pentru produsele lactate pe care le prepara la cășteria din Rupea.

Gheorghe Aldea era renumit pentru avuția din Basarabia și buna lui dispoziție. Fiul lui, Ion, era mare amator de jocuri de noroc. A pierdut la cărți casa și o

importantă sumă de bani. I se potrivea zicala : " Banii adunătorului pe mâna risipitorului".

Familia Făgărașanu avea la poartă un nuc mare, care devinea toamna ținta pietrelor copiilor din vecini. Dădeau după nuci până ieșea țața Chivuța "să-i ocărască". Fiicele, Elena, Viorica și Emilia au fost cadre didactice în Săcele.

În colț, lângă familia Medianu, locuia familia Zecheru. Ultima descendenta, Oara, a fost medic la Târgu Jiu.

Oprindu-ne la "Salonul Median" ne putem imagina atmosfera din sala jocurilor de noroc și forfotă zilelor de bal sau a duminicilor cu nunți.

Ne vom continua itinerarul către biserică "Sf. Adormire", loc unde se sfârșește "Ulița Unirii".

**A relatat prof. Georgeta Aldea
A consemnat prof. Elena Bulat**

SĂ NU IUTĂM

Citesc pe nerăsuflare articolele distinsului și eruditului profesor dr. Dimitrie Cazacu, articole apărute în ultimele numere ale revistei noastre. Cu mult har, în cuvinte alese ne dezvăluie o lume mirifică, plină de farmec, văzută și trăită de un elev venit în vacanțe estivale pe meleaguri săcelene, lume pe care noi, cei născuți mai târziu, nu am avut cum să-o cunoaștem. L-am cunoscut în schimb pe mai toți cei ce prind viață în paginile revistei, mi-am potolit setea cu apa limpede și rece de la izvorul din Poiana Găvruș sau de la crepul din Poiana Angelescu unde se adăpa și ciurda de vaci, am răscoslit toate hătișurile Highișului, Ciocleanului, Curmăturii după fragi și zmeură, dar și după coeceni de brad cu care făceam acasă două-trei zile focul. Diminețile ni le ocupau părinții cu fel de fel de treburi pe lângă casă, ceea mai neplăcută fiind plivitul buruienilor și scosul ierbii dintre bolovanii din curte. De cum se căpătam de sarcini ne adunam unul căte unul la poartă Bisericii Vechi și cel mai adesea ne opream în Poiana Angelescu unde băteam mingea până ce nu se mai vedea. Eram mulți iar duminica ni se alăturau și cei mari; încheiamu ostilitățile tolăniți în iarbă înmiresmată, ascultând la cei mari, larna nu erau deal sau dâmb să nu poarte urme de schiuri. Echipamentul era destul de primitiv, schiurile le

legam pe bocancii de toată ziua. Careva dintre noi a venit cu o inovație – "legătura kandahar" - o curelușă prinsă de schiu în spatele legăturii și care nu mai lăsa piciorul să se ridice de pe schiu, lucru ce ne-a îmbunătățit vizibilitatea performanțele. Dar pe unde nu ajungeam cu schiurile – de pe Coasta cu Stejari de pe Valea Largă, la Colceag, pe Maț în Poiana Angelescu, la Ziariști, la Fazakaș în Cernatu, pe Coasta Vie în Turcheș și nu de puține ori la Cabana Rențea sau în Bunloc. De multe ori ni se alăturau doctorul Eremitiu Bodeanu – mare schior, Genu Șerban, Gelu Manciulea, Fane Pasăre și încă mulți-mulți alții. Suntem de neuitat concursurile organizate de renumitul profesor de sport Ion Toctu în memoria căruia asociația "Izvorul" organizează de câțiva ani buni întreceri de schi pentru toate vîrstele, cu o participare numeroasă și cu premierea celor mai buni.

Războiul, evenimentele și transformările ce i-au urmat, loametea din 1947 au avut un impact major asupra țării și implicit asupra satelor săcelene.

De fapt în satele noastre transformări majore au apărut cu mulți ani în urmă, analizate cu mult discernământ de ilustrul profesor Victor Jinga în articolul "ÎNTR-E TRECUT ȘI VIITOR" apărut în Nr. 11-12 din 1930 în

continuare în pag. urm.

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

revista cultural-informativă "Viața Săceleeană". Câteva idei merită și subliniate: "Trecem azi printre o criză mare a agriculturii; durata ei nu se poate întrevedea. Industria casnică e în declin; de altfel, pe cât știm produsele acestei industrii n'au format nicicând la Săcele, obiectul unui negoț mai intens... Fabricile fac concurență de preț și calitate stofelor luate cu războiul primitiv.... Satele noastre iau tot mai mult însășiarea unor aşezări burgheze; ruralul dispare continuu din grai, port, obiceiuri, mijloace de trai și îndeletniciri... În Săcele găsim azi destul de populate toate categoriile sociale obiceinuite orășenești: intelectuali, negustori, proletari, funcționari, toți ducând un trai cu privațiuni multe, de pe o zi pe alta."

Privațiuni multe, chiar foarte multe au apărut după război. Am apucat și noi din celebra pâine făcută la SZACS, dar foarte puțin timp pentru că s-a raționalizat, au apărut cartelele diferit colorate funcție de gramajul pe care-l primeai. Un timp am mai făcut pâine în casă atât cât s-a mai găsit făină dar a dispărut și aceasta. Mai obțineam din când în când câte o pâine în plus prin bunăvoiețea d-nei Dima și a d-nei Taraș – mama inginerului Tavel Taraș. Se găsea în schimb marmeladă la cutii de lemn- 6lei/kg, unt în vrac, două sortimente cu 20 și 21 lei/kg., cacao olandeză. Tinerețea ne-a făcut să trecem destul de ușor peste aceste privațiuni. și pentru că în Săcele nu era liceu, a trebuit să-l urmez la Brașov; naveta cu tramvaiul timp de aproape 8 ani a avut totuși un farmec aparte în ciuda greutăților.

În fiecare stație se urcau 10-15 elevi așa că la capăt de linie o cohortă întreagă de gălăgioși împânzea gara și trotuarele din jur. Aveam compartimentele noastre, țineam locuri fetelor, după simpatii și timp de cca. o oră și un sfert cât facea tramvaiul, sporovăiam, mai și învățam, ne puneam la curent cu ultimele nouăți. Mai greu era de cei care stăteau departe de gară; mă gândesc la Gigi Niculescu, Nicu Șerban, regretatul Puiu Mătase și încă mulți alții care veneau la tramvai din capul satului sau de sub pădure. Erau ierni grele, cu ger și zăpadă multă dar nu-mi amintesc ca vreunul dintre ei să fi pierdut măcar o dată tramvaiul. Un semestru învățam dimineața, unul după masa și de această navetă mă leagă deosebit de multe și frumoase amintiri. Spre sfârșitul lui 1960 tramvaiul a fost desființat și înlocuit cu primele autobuze românești (M.T.D.-uri). În primele săptămâni au circulat unul după altul de nu puteai trece drumul-mare din cauza lor, dar nu

după mult timp a început calvarul cu întârzieri, pene, îngheșuală și multe regrete după bătrânlul tramvai, ce a căruțit multe generații de navetiști timp de aproape 70 de ani.

Când se întâmpla să fie taxator Gică Roncea, deliciul călătoriei era și mai mare- nu pleca din compartiment până nu-și deșerta sacul cu bancuri și poante spre hazul și încântarea noastră.

Și nu pot uita locurile de baie de la Tărlungeni, la Greblă, mai apoi la Stâncă dar și la Strandul lui Pinkasty unde apa era mai caldă și unde ne tocmeam la intrare. Azi pe Tărlung mai curge un firicel de apă, gârla mare se liniștește în barajul de la Șanțuri ca mai apoi să se strecoare prin conducte și să alimenteze Brașovul și Săcelele cu apă potabilă.

Și noi am avut parte de muzica lui Traian Damian – preluată mai apoi de fiul său, Țucu Damian, coleg de clase elementare. La fiecare sfârșit de săptămână tatăl meu, învățătorul Nicolae Zamfir, organiza baluri la Țăța Lina Median sau în sala 6Martie (fostă Szabo) unde cânta orchestra lui Traian Damian- parcă-l văd adus de spate și nițel blazat în atmosfera oarecum searbădă de la Săcele.

Am mai prins și "târgul de luni" din Cernatu însă doar o amintire a ceea ce a fost odată; câteva tarabe anoste pe care se ofileau câteva zarzavaturi și, pitite prin funduri de saci, ultimile rămășițe de lână ce făcuse odată faima Săcelor iar acum devenită marfă de contrabandă.

În urmă cu mai bine de 70 de ani remarcă distinsul profesor Victor Jinga: "elementele cele mai înzestrăte și întreprinzătoare s'au desprins de Săcele stabilindu-se în vechiul regat unde contribuția lor la propășirea economică este bine cunoscută."

Fenomenul acesta a continuat pentru că zice Victor Jinga: "Săcelele n'au încetat însă nici când să furnizeze acel material omenesc atât de valoros în viață gospodărească și culturală a vechiului regat".

Azi tot mai mulți vin să se stabilească la Săcele în goană după o oază de liniște și aer curat, însă eu unul nu cred că va mai reînvia trecutul- prea ne-am "tehnologizat", "computerizat", ne-am "satelizat", "GSM-izat" și câte altele ca să ne întoarcem la fotbalul pe desculțe din Poiana Angelescu.

Februarie 2007

Dan Zamfir

PICTOR DE BISERICI SĂCELENE CU VALOARE PATRIMONIALĂ MIŞU POPP – 180 ANI DE LA NAŞTERE

Una dintre figurile cele mai reprezentative ale artei românești o constituie pictorul Mișu Popp, valoros și prețuit fiu al orașului de la poalele Timpei, care a imortalizat pe pânzele sale o monografie socială a frâmântatului veac al XIX-lea, sub raport portretistic și evocator.

Născut la 19 martie 1827, în urmă deci cu 180 ani – la Brașov, ca al optulea copil al pictorului și sculptorului Ion Popp Moldovan din Galațiul Făgărașului, care a executat numeroase edificii bisericești românești din părțile Oltului, Făgărașului, Ciucului și Brașovului, Tânărul Mișu Popp crește în casa părintească ca într-un atelier de pictură, fiind de timpuriu atras de această artă, care avea să-l consacre.

Viitorul pictor frecventeaază pentru început prima școală românească din Șcheii Brașovului, apoi școala grecească și catolică din localitate, în lipsa unui institut de învățământ superior de aici, iar când împlinește vîrsta de 15 ani se înscrie, la dorința tatălui său, la Școala militară grănicerească din Tîrgu Secuiesc. El nu simte nici o atragere pentru această carieră și în consecință se retrage de la numita școală, pentru a se dedica în exclusivitate picturii, dând dovadă în scurt timp de un deosebit progres și, ca urmare, în toamna anului 1845 pleacă la Viena pentru a studia și a se perfecționa în domeniul picturii. La vîrsta de 18 ani îl întâlnim ca student la cunoscuta „Academie Sf. Ana” din capitala Austriei, având ca profesori pe renumiții: F.G. Waldmüller, J. Führich și Fr. Amerling, artiști ce vor șlefui cu măiestrie talentul Tânărului ardelean. Timp de doi ani frecventeaază neîntrerupt cursurile la Academie, luând contact cu toată viața culturală vieneză și universală.

Visul său, după cum mărturisește artistul, era de a călători în Italia, Belgia, Țările de Jos, pentru a cunoaște mai bine pictura din aceste locuri și în special pe cea a lui Rubens și Rembrandt, pe care îi prețuia și care vor avea o vădită influență asupra formației sale artistice, dar înflăcăratul an 1848, ale căruia frâmântări le cunoaște pe bâncile universității, îl silește să se reîntoarcă la Brașov pentru a se integra în rândurile revoluționarilor de aici alături de George Barițiu, Gavriil Munteanu, Ion Maiorescu și pictorul Constantin Lecca.

Pentru o perioadă, Tânărul pictor părăsește penelul și culorile, alăturându-se armatei române, fiind unul din conducătorii luptei naționale în revoluția din Transilvania,

punând în slujba acestei acțiuni cunoștințele dobândite în școala militară.

În urma înăbușirii revoluției, Mișu Popp, hărțuit de autorități și după numeroase peripeții, ajunge la București în 1850, unde alături de vechiul său prieten, Constantin Lecca, își manifestă adâncul său simț patriotic, pictând stema Munteniei pe steagurile armatei române.

Aici, la București, comenzile solicitate celor doi pictori se măresc, ceea ce-i determină să-l alăture și pe Barbu Stănescu din Cîmpulung-Muscel, cu care formează un „triumvirat”, grup ce se va remarcă cu strălucire în lucrările: biserică „Curtea-Veche”, biserică „Sf. Gheorghe-Nou”, biserică „Sf. Ecaterina”, capela cimitirului Șerban-Vodă (Belu).

Odată consacrat picturii și datorită reputației câștigate, pictorul brașovean este solicitat la Tîrgu Jiu în 1855 pentru a executa pictura la „Biserica Domnească” și biserică din Gîrbovu.

După cinci ani de activitate la Tîrgu Jiu, Mișu Popp se reîntoarce în Brașovul natal, unde reorganizează vechiul atelier al tatălui său, unde va crea numerose opere de un vădit talent, dar nu va putea întârzia prea mult, căci faima sa cunoscută în întreaga țară îl solicită la Rîmnic (Episcopul Calinic), pentru pictarea schitului Frâsinei și la București, ca să picteze biserică „Radu Vodă” (1863) împreună cu Constantin Lecca, iar după un an (1864) să-l întâlnim la Cîmpulung-Muscel, lucrând la pictarea bisericii „Sf. Nicolae”.

Venit la Brașov în același an, pictorul își reia activitatea cu sărăcina de până acum, fără a mai părăsi meleagurile natale, terminând pictura bisericii „Sf. Treime” de Pe Tocile și câteva biserici în jurul Brașovului: Cernatu, Toderița, Rîșnov, Țințari, Arpaș, precum și cel mai vast complex al lucrărilor sale – biserică „Sfânta Adormire” din Satulung (Săcele).

Aici este recunoscut mai ales prin „Panteonul” expus în atelierul său, care cuprindea figurile cele mai reprezentative ale țării: Grigore Ureche, Miron Costin, Dimitrie Cantemir, istoricul și literatul B.P. Hașdeu, Nicolae Bălcescu, Eliade Rădulescu, Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu, Alexandru Odobescu, Gheorghe Lazăr, Gheorghe Șincai, Petru Maior, George Barițiu, precum și oamenii politici Enăchiță Văcărescu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Golescu, I. Brătianu, Avram Iancu și pe domnii români Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân, Mihai Viteazul

Mișu Popp (1827-1892)

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

și Alexandru Ioan Cuza.

În opera pictorului Mișu Popp întâlnim și figuri de oameni din popor, alături de care artistul a luptat pentru libertatea și ideea unității de neam.

Majoritatea operei artistului, însă, are un caracter religios pusă în slujba Bisericii Ortodoxe Române, în acest sens semnificative rămân cele zece biserici pictate atât în Transilvania, cât și în Muntenia, precum și cele cinci biserici din București, la care se adaugă numeroase icoane.

Ca un omagiu prețios adus școlii românești, în 1890, la vîrsta de 63 de ani, având o bogată operă picturală, Mișu Popp acceptă catedra de desen de la Gimnaziul românesc „Andrei Șaguna”, din Brașov,

Pictură din biserică
“Sf. Adormire”

împărtășind elevilor din vastele sale cunoștințe.

Rodnica sa viață, dedicată artei și progresului, pentru popor, din rândul căruia făcea parte, se întrerupe în martie 1892, lăsând în urmă o importantă operă artistică, care l-a făcut nemuritor.

Bogata operă artistică a lui Mișu Popp constituie în pictura românească un simbol al unității noastre naționale, el fiind cel dintâi pictor român cu pregătire academică, născut și stabilit în Transilvania. Pătruns de un înalt simț patriotic, Mișu Popp înțelege să slujească poporul, întreținând prin artă conștiința națională a neamului.

**Preot Faust Remus
Parohia Turcheș II**

IN MEMORIAM**MIKLOS KOVÁSZNAI**

În ziua de 19 ianuarie 2007 și-a început călătoria prin veșnicii una dintre cele mai pitorești și solare personalități ale Săcelelor perioadei celei de a doua jumătăți a veacului trecut – învățătorul și directorul școlar Miklos Kovászna.

Rar mi-a fost dat să întâlnesc pe parcursul îndelungatei mele vieți o ființă dăruită de Dumnezeu cu atâtă farmec, molipsitor optimism și deschidere spre fireasca, umana comunicare cu universul în mijlocul căruia trăia. Era uimitor cum zâmbetul cald, plin de aleasă considerație pentru interlocutor l-a însoțit din îndepărtata primăvară până în toamnă târzie a trecerii sale, apriga clipă din urmă nereușind să i-l simulgă de pe chipul său frumos, bărbătesc, zâmbet pe care odinioară îl dăruia cu atâtă generozitate generațiilor de copii pe care i-a educat cu devotiuțea dascălului de mare vocație și aleasă probitate morală. Plăcerea amicitei, cultivată, deopotrivă în raporturile cu prietenii săi maghiari sau români, l-au impus uimitor de repede atenției generale pe covâșneanul de odinioară, Tânărul exuberant, cuceritor, plin de umor, un adevarat jude-priim susținut din plin de comportamentul și manierele sale aristocratice.

Îmi începeam în acei ani, plini de incertitudini și neguri, studiile universitare, când, într-un cerc de prieteni, mi-a fost dat să-i cunosc pe soții Miklos și Piroska

Kovászna, învățători, proaspăt absolvenți ai Școlii normale din Târgu Mureș, numiți la catedrele școlii generale din Cernatu.

În ciuda tinereții lor, care mai respira aerul unei mari iubiri ce nu-și ostoisese încă vâlvătăile, tinerii învățători impuneau prin eleganță și demnitatea comportării firești, pentru tradiționalul respect purtat de oamenii satelor dascălilor în mâinile căroră încredințau destinele urmașilor.

În anii studenției și cei ce au urmat acestora am reușit să mă apropie de acest minunat contemporan și coleg, să-i savurez umorul de bun gust, rod al unei funciare inclinații spre trăirea plenară a vieții, chiar dacă motivația bucuriei și a năvalnicului său optimism era doar o zi însorită de primăvară, întâlnirea cu un prieten sau plutirea ușoară a unei ființe binecuvântată de Dumnezeu cu irezistibila grație.

Miklos Kovászna a fost, fără îndoială, un artist înăscut, un risipitor de frumos, un bolnav de generozitate, cum nu mulți își permit să fie, un neliniștit al perfecțiunii, reflectate toate în însășișarea sa, în interesele și preocupările sale, în dragostea și pasiunea pe care le-a investit în promovarea artei scenice a amatorilor, demonstrându-și vocația de excepțional organizator, capabil nu doar să-și promoveze ideile pline de substanță, dar să și procure fondurile necesare materializării lor sub cele mai bune auspicioii.

continuare în pag. urm.

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

Una dintre cele mai frumoase amintiri ale tinereții mele săcelene rămâne fără îndoială participarea mea, la invitația și rugămintea lui Miki, în realizarea spectacolului cu opereta lui M. Szirmai „Contele Miska”. S-a întâmplat acest lucru prin anii 1957-1958, când, într-o bună zi a trecut pe la noi, decis să mă convingă. Să reanim o veche pasiune din adolescență – scena. Auzise el de pe la cinea, probabil, de abilitățile mele, pe care, este drept, le practicasem odinioară la Casa de citire de la Sfinții Arhangheli („Steaua fără nume”), în studenție („Revizorul” lui Gogol) sau la „Izvorul” („Citadela sfârâmată” a lui H. Lovinescu), în tot cazul mi s-a înfățișat cu „argumente” solide.

„Trebuie neapărat să mă ajuti, numai tu poți să interpretezi acest rol”, mi-a spus hotărât, apăsat, în stilul lui bărbătesc care implica însă și o invocare a prieteniei noastre pe care, de fapt, el conta foarte mult, orizont incompatibil cu un refuz.

Era vorba de interpretarea unui personaj bizar, din categoria aristocraților degenerați – contele Mixi, care în rețetele operetelor de inspirație vieneză reprezenta compoziția bufă, hazlie, menită să anime spectacolul în compania, bineînțeles, a nelipsitei subrete, o Mariska nurlie, fășneață gustată de publicul amator de frivoliță.

Nu prea îmi venea să mă lansez într-o asemenea „întreprindere”, dar, parcă nici nu mă lăsa inima să-l refuz pe, acum bunul meu prieten, Miki Kovásznai, care își dorea cu atâtă ardoare punerea în scenă a operetei.

Ei, uite așa, m-am pomenit și actor de operetă și nu unul oarecare, ci unul de mare succes. Un an și mai bine (1957-1958) am lucrat la pregătirea spectacolului în care au fost angrenați peste 100 de oameni – interpreți, coriști, dansatori, instrumentiști (conduși de cunoscutul dirijor în epocă, Anselm Honigberg), tehnicieni, costumeri, oameni de lumini, ce mai, un teatru în toată puterea cuvântului, iar acest uriaș angrenaj alcătuit din oameni de cele mai diverse profesii și preocupări a fost pus în mișcare de entuziasmul, pricoperea și forța de convingere a admirabilului meu coleg și prieten.

Succesul spectacolelor prezentate la Săcele, Brașov și în alte localități a fost imens, de neimaginat pentru posibilitățile și resursele noastre de acum o jumătate de veac, încântarea publicului și aplauzele care durau minute în sir ne răsplăteau pe noi, interpreții, adevăratul realizator fiind însă inima, sufletul acestui om care știa ca nimeni altul să se dăruiască plenar unei idei, fie ea familia, școala

sau bucuria angrenării în viața spirituală a obștii.

Imediat după premieră spectacolului, constituită într-un eveniment de anvergură, Miki a propus crearea unei variante în limba română a spectacolului, drept care am pornit investigația pentru aflarea existenței și obținerea textului din arhiva Teatrului de operetă din București. Printr-o corespondență cu marele artist și cântăreț Ion Dacian am aflat că textul și partiturile există în arhiva teatrului de pe vremea când protagonistul acestui spectacol a fost celebrul Nicolae Leonard. Ion Dacian ne-a invitat la București pentru a discuta posibilitatea obținerii textului și partiturilor.

Călătoria la București cu Miklos, întâlnirea cu Ion Dacian, urmată de obținerea partiturilor și rămas o pagină de neuitat în cronică prieteniei noastre, mai ales că am încheiat-o „domnește” printr-o masă prelungită la „Capșa” care l-a încântat, promițându-și să mai revină în acest Pantheon al spiritualității „micului Paris”.

Nu ne-am putut realiza, din păcate, intențiile deoarece nu am găsit „vocile” pregătite să-și asume asemenea răspunderi și nici resursele materiale necesare acoperirii cheltuielilor regiei și asistenței muzicale.

Prietenia noastră și-a găsit numeroase alte surse ale perpetuării ei, iar întâlnirile, odinioară frecvente, deveniseră mai rare după mutarea mea la Brașov și angajarea într-o sferă de preocupări din ce în ce mai solicitante.

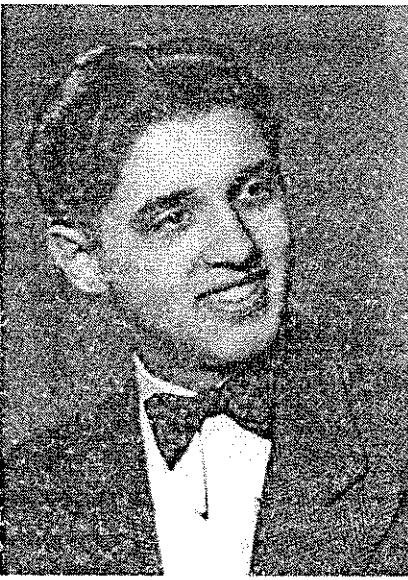
Efuziunea momentelor revederii păstra însă temperatură inițială, mutând acum în amintiri o coordonată a vieții mele nicicând afectată de vreo învorbire.

A plecat dintre noi un om unic în felul său, un admirabil soț și părinte, amfitrion întotdeauna plin de ospitalitate și generozitate care mărturisea o aleasă educație, primită într-o familie constituită sub semnul unor vechi tradiții, un om care a marcat prin comportamentul și atitudinile sale mentalitatea și corecta percepție a valorilor morale a numeroase generații căror le-a fost dascăl și îndrumător spiritual.

Petrecerea pe ultimul drum a celui care a fost și va rămâne în amintirea săcelenilor admirabilul om și învățător Miklos Kovásznai, s-a constituit într-o amplă mărturisire a afecțiunii pe care sute de prieteni, foști elevi, colegi și concetăteni i-au purtat-o unui om care a dăruit semenilor săi din toată inima și sufletul său generos lumină, dragoste de frumos, înțelegerea pentru adevăratele rosturi ale vieții.

DUMNEZEU SĂ-L ODIHNEASCĂ ÎN PACE, FIE-I AMINTIREA BINECUVÂNTATĂ.

Prof. univ. Dr. Dimitrie Cazacu

Miklos Kovásznai (1927-2007)

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

DUET ACADEMIC SĂCELEAN
GHEORGHE MUNTEANU MURGOCI (1872-1925)
GEORGE GIUGLEA (1884 – 1967)

Coloanele revistei ‘Plaiuri Săcelene’ au fost întotdeauna gazde ospitaliere pentru evocările făcute personalităților săcelene care și-au înscris numele în istoria științei, culturii sau spiritualității naționale. Exemplile sunt numeroase și ele se referă la intelectuali de prim rang ca Nicolae Popaea, George Moroianu, frații Lapedatu sau Victor Jinga. În acest număr vă invităm să aniversăm 135 de ani de la nașterea lui Gheorghe Munteanu Murgoci și a 40 de ani de la trecerea în neființă a lui George Giuglea, eminenți oameni de știință și deschizători de drumuri în domeniile în care au activat, membri corespondenți ai Academiei Române.

Gheorghe Munteanu Murgoci (1872-1925) – geolog, profesor universitar, membru corespondent al Academiei Române.

La 20 iulie 1872 a văzut lumina zilei fiul lui Radu Manolache de la Murgoci, mocan harnic din Tărâlungeni, Săcele, care s-a stabilit pe păsunile bogate din Balta Brăilei. A venit pe lume într-un decor mirific, pe drumul dintre ape și sălcii, în cântecul păsărilor și zumzetul insectelor. Nașterea sa a fost înregistrată la Măcin și în toată copilăria sa a fost strâns legat de natură, colindând bălțile Brăilei, câmpurile Bărăganului și munții Măcinului.

Studiile primare le-a făcut în orașul natal, pe cele secundare la liceul Nicolae Bălcescu din Brăila, unde l-a avut profesor pe Teodor Nicolau, pionier al studiilor mineralogice de la noi. La facultate, Murgoci (și-a luat acest nume de la un munte pe care tatăl său își păștea turmele), era un Tânăr prietenos, comunicativ, preocupat de fizică. În al treilea an de facultate, este atras de mineralogie. Este cucerit de Tânărul profesor de mineralogie Mrazec, care-l va ajuta, după absolvirea facultății, să plece pentru specializare în Austria și Germania unde și susține teza de doctorat pe probleme de petrografie.

În 1903 devine primul docent universitar din România în mineralogie. Își obține docență cu o lucrare despre chihlimbarul românesc, prima monografie din România despre un mineral util. Între 1903-1904 predă un curs de geologie aplicată, tratând despre zăcăminte de minereuri și aplicațiile geologice în industrie și agricultură. Mai târziu devine un specialist de talie mondială în agrogeologie. Face călătorii de studiu în Anglia, America, Rusia și California. În 1905, Murgoci enunță pentru prima dată teoria structurii în părzi de încălcare a Carpaților noștri sudici. Începând din 1906, activează în cadrul Institutului Geologic, în 1908 devine profesor de mineralogie și geologie la Școala Națională de Poduri și Șosele, devenită apoi Școala Politehnică.

În 1923 devine membru corespondent al Academiei Române, apoi este admis și în Academia Franceză de Agricultură. În 1924 este ales membru al Comitetului Asociației Internaționale a Științei Solului și director al Hărții Pedologice a Europei.

Activitatea lui științifică a cuprins două direcții principale : studii de geologie și studii asupra solului țării noastre și asupra agrogeologiei, în general. A realizat studii asupra Dobrogei, Carpaților Meridionali, Masivului Parâng, munților Lotrului. A descoperit lotritul, înscrind în geologie un nou mineral. În decursul anilor reușește să dea soluția structurii

tectonice a Carpaților sudici. În 1910, la Congresul Geologic Internațional de la Stockholm, are comunicarea “Sinteză geologică a Carpaților Meridionali”. O regiune asupra căreia și-a concentrat atenția a fost Dobrogea, studiile sale ducându-l la concluzia că această regiune făcea parte în trecut dintr-un lanț de munci, începând din Sudeți, continuând cu munții Crimeii, Caucaz și munții Altai. Un mare interes prezintă cercetările lui Gheorghe Munteanu Murgoci asupra rocilor din nordul Dobrogei. În 1911 publică un studiu complet al Dobrogei de nord. Murgoci este și descoperitorul unei zone petrolifere în Oltenia. Prin studiile sale el a fost întemeietorul școlii românești de pedologie. În 1906 Murgoci este numit conducătorul serviciului de agrogeologie la Institutul Geologic. În 1909, la prima conferință de agrogeologie de la Budapesta, Murgoci prezintă prima schiță de hartă agrogeologică a țării cu repartitia principalelor tipuri de soluri. Să nu uităm că Murgoci a fost un om de vastă cultură cu preocupări multilaterale, interesându-se de etnografie, folclor, economie, literatură.

Gheorghe Munteanu Murgoci este considerat **fondatorul pedologiei românești**, printre altele întemeind, împreună cu specialiștii germani Wachnshaffe și Schmidt din Berlin și Ramann din München, revista de pedologie “Internationale Mitteilungen fur Bodenkunde”.

George Giuglea (1884-1967) – lingvist și filolog, membru corespondent al Academiei Române.

S-a născut la 29 ianuarie 1884 la Satulung, unde a urmat primele clase primare. Cursurile liceale le face la colegiul “Andrei Șaguna”, unde a fost coleg cu alii doi săceleni de renume : I.U.Soricu și Voicu Nîtescu.

După terminarea studiilor la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, funcționează ca profesor la Târgoviște. Face parte din prima generație de lingviști a Universității din Cluj, încadrându-se de la început în gruparea de la Muzeul limbii române, întemeiată de Sextil Pușcariu.

A fost recunoscut în epocă drept un reformist format la școala marilor româniști europeni, iar în calitatea sa de profesor al universităților de la Sorbona, Cluj și București, a fost un element de uniune și de legătură a relațiilor dintre româniștii români și cei francezi, italieni și spanioli.

Octav Onicescu îl caracterizează ca fiind toponomistul cel mai autoritar al științelor limbilor române, rigid ca o teoremă în argumentațiile sale științifice și în cele ale vieții curente.

A colaborat la revistele “Dacoromania”, “Graful nostru”, “Revista filologiei”, “Cercetări de lingvistică, fonetică și dialectologie”, printre lucrările publicate numărându-se “Elemente latine în limba română” (1899), “De la români din Serbia”, “Culegere de literatură populară” (1913), “Concordances linguistiques entre le roumain et les parleurs de la zone pyreneenne” (1937).

Activitatea sa științifică a fost recompensată cu primirea, la 52 de ani, în rândul **membrilor corespondenți ai Academiei Române** (1936), dar, din păcate, a fost trecut în uitare odată cu transformarea acesteia, în 1948, în for al culturii și al ideologiei comuniste (1948), atunci când a primit denumirea de Academia RPR.

Horia Bârsan

TITU MAIORESCU – 90 DE ANI DE LA MOARTE (1840 – 1917)

Personalitate plurivalentă a culturii române, Titu Maiorescu a depus timp de o jumătate de veac o activitate multilaterală, ca profesor, critic literar, animator al unui cenuclu literar de prestigiu – „Junimea” – a unei reviste de aceeași valoare – „Convorbiri Literare” – ca om politic (deputat, ministru, prim ministru), profesor universitar. În afară de contribuția sa în domeniul criticii literare, el și-a expus părerea în controversatele, pe atunci, probleme ale limbii și ale scrierii, în domeniul filosofiei (logică, psihologie, comentariul operei lui Kant și Shopenhauer), al istoriei.

Maiorescu însuși a lăsat posterității impresii despre ținuta sa morală : profesor demn, puțin pedant, cu o minte clară, răspândea cunoștințe bine sistematizate, bazate pe o demonstrație logică. Cunoașterea jurnalului intim al lui Maiorescu, intitulat „Însemnări zilnice”, în trei volume, a spulberat imaginea criticului „senin și olimpian”, descoperind uneori un om cu mare voință, dar cunoscând slabiciunea, demoralizarea, tentația sinuciderii, modificându-și uneori părerile proprii, contrazicându-se chiar.

O sumară retrospectivă asupra celui ce a fost *spiritus rector* al „Junimii” se impune. Titu Maiorescu s-a născut la Craiova în 15 februarie 1840 și a murit în 1 iulie 1917 la București. Cel care i-a ironizat adesea pe pașoptiști dar i-a continuat fără să ţie în multe privințe (atitudinea față de folclor, față de limbă, de inspirarea din realitățile poporului, de specificul național în literatură) era fiul unui luptător pașoptist ardelean, patriotul Ioan Maiorescu (1811 – 1864), care studiasă la Blaj, Cluj, Budapesta, Viena, fusese profesor la Cernăuți, Craiova, București, avusesese diverse misiuni la Sibiu, Frankfurt, Viena. Aavut o viață agitată, mereu eliminat din corpul profesional, uneori expulzat, amestecat în mișcările revoluționare de la 1848 din Muntenia, Transilvania și Austria, mereu pe drumuri.

Titu Maiorescu studiaza la Viena, la Institutul Theresianum (sept. 1851-1858), unde trăiește printre fiți de nobili, singur, aproape sărac, susținut bănește de Barbu Dimitrie Știrbei și de Fondul Simion Ramonțai (Blaj). Se dezvoltă în el, între fiții de nobili care-l disprețuiau, o teribilă voință. Este un premiant al liceului, bun la toate materiile, cunoscând limbi străine, cântând la două instrumente muzicale, începând de la 15 ani (noiembrie 1855) un jurnal pe care-l va suține timp de peste 60 de ani. Marele istoric Nicolae Iorga constată influența Institutului Theresianum și complexele sociale pe care acesta le-a creat Tânărului Maiorescu : „Admis cu favoare deosebită în acest sunbru colegiu, unde-și faceau educația fiții nobilimii austriece și chiar căte un principie străin, de acolo căpătase disprețul pentru cei de altă treaptă... de acolo solemnitatea în toate acțiunile sale, de acolo poza atentă a cuvântului și meșteșugul savant al gestului salvator și evaziv... ” La 17 ani își ia doctoratul în Germania, apoi licență în drept la Paris (1868). La 20 de ani tipărește în Germania prima sa carte de filozofie. La 21 de ani se întoarce în București. La început, situația sa materială este modestă, apoi îndesătătoare. La 22 de ani este profesor universitar, la 23 decan, apoi rector. La 27 de ani editează „Convorbirile literare”, în vara lui 1867 e ales academician. La 31 de ani devine deputat, iar la 34 de ani ministru. Prin intervenția domnitorului Al. I. Cuțu este numit în 1862 suplicant la Tribunalul Ilfov, apoi procuror, având o situație materială prea bună. La 3 decembrie 1862 devine director al Colegiului Național din Iași, după un an al Institutului Vasileian (Școala Normală) din Iași. Trăiește bine, dacă este într-o inferioritate netă față de fruntași conservatori, mari meșteri. În 1866 se înscrică în barou. Ca avocat va căștiga din ce în ce mai bine, dar veniturile sale nu sunt ca ale lui Lascăr Catargi sau Petre Carp, el trebuind să muncească neconvenit. Între 25 noiembrie 1871 și oct. 1884 este suspendat din invățământul universitar. Surprisele neplăcute nu lipsesc. I se contestă cetățenia română (1866), ca ministru e dat în judecată cu tot guvernul conservator. Găsim în Însemnări Zilnice și în corespondența cu scriitorul Duiliu Zamfirescu numeroase dovezi ale solicitării sociale

multiple : „Fiecare din noi e mărginit în limitele firii sale și a unei poziții devenite definitive după 40 de ani. Și gândurile ce vor fi fost, dacă n-ar fi fost ce a fost sau cum ar fi dacă ar fi cum nu e le-am alungat de mult. Dar adevarat și că mă apucă uneori dorul de a scrie ceva mai cu temei și o adâncă părere de rău că pentru așa ceva nu am timpul liber.”

Că și la Theresianum e înconjurat de „boieri”, oameni care au totul prin naștere, cărora el trebuie să li se impună prin muncă teribilă, prin calitate personală.

Primul său studiu, „Despre scrierea limbii române” datează din 1865. Lucrează la noua ediție a „Aforismelor lui Schopenhauer”, la ediția revăzută a „Criticelor”, „un mic volum al poezilor lui Eminescu”. Dacă vom spune că ultimul său studiu este din 1889 („Eminescu și poezile lui”), înseamnă că și-a încheiat activitatea de critic la 49 de ani. Apoi, timp de 28 de ani va ține câteva discursuri academice. Atât prieteni, cât și detractori, au înregistrat imaginea unui Maiorescu rece, calm, olimpian, imagine pe care jurnalul său zilnic ne-o arată a nu fi fost spontană ci elaborată, poate ca expresie a complexului de inferioritate pe care un burghez liber-profesionist l-a încercat încă din perioada vieneză față de un mediu nobiliar, sfidând prin origine, avere și ranguri obținute fără efort prelungit, iar, apoi, în țară, printre latifundiari tâfnoși și arroganți. Este de reținut totuși constanta delicatețe a criticului, căruia îi să înscreneze un proces pentru că a acordat burse de studii în străinătate unor scriitori cu care ne mândrim. L-a sprijinit pe Eminescu în timpul bolii și a tipărit prima ediție din 1883 a operelor sale. I-a atras la „Junimea” și i-a apreciat la justă valoare pe scriitori ca Alecsandri, Creangă, Caragiale, Oct. Goga, a disprețuit poezii minori și cei criticați de el nu s-au mai afirmat niciodată. A luptat contra latinismului exagerat, a incurajat reînvierea foneticismului. Principalul său merit constă însă în faptul că a lovit producția submediocre, impunând criteriul calității artistice. Într-o atmosferă plină de fum de tămâie a introdus fulgerele pregătind drumul unor mari scriitori pe care a știut să-i prețuiască și să-i sprinje teoretic și practic.

În acțiunea sa accentual a căzut pe calitate și formă. Epoca sa avea nevoie să facă saltul de la cantitate la calitate și Maiorescu afost acela care a înțeles și a întruchipat comandamentul epocii. Cu toate limitele sale în domeniul filosofic, mai ales, Maiorescu trebuie integrat pe locul care îi se cuvine, adică alături de marii clasicii cu care a mers împreună.

Merită și relevante aprecierile lui Titu Maiorescu despre Eminescu, urmă al lui Alecsandri ale cărui „Pasteluri” sunt elogiate „ca fiind insuflețite de o simțire așa de curată și de puternică a naturii, scrisă într-o limbă așa de frumoasă încât au devenit fără comparare cea mai mare podobă a poetului și a literaturii române”.

Despre Mihai Eminescu scria : „om al timpului modern, iubitor de antizeze, reflexiv, dar, în fine, poet în toată puterea cuvântului, foarte poezii publicate în Convorbiri Literare au și farmecul limbajului, o concepție înaltă și pe lungă acestera (lucru rar întâlnit între ai noștri) iubirea și înțelegerea artei antice ”. Dintre serierile în proză apreciază nuanțele lui Stavici, Negruță, N. Gane care se remarcă prin originalitate națională, inspirația din viața poporului, înălțând ceea ce este, ceea ce găndește și ceea ce simte românul în partea cea mai alesă a firii lui genice.

Maiorescu a pus bazele unei critici literare științifice, riguroasă, construită, încurajând valorile și descurajând nulitățile. De aceea merită menționată profesionarea de credință despre calitățile unui adevarat act critic din titlu al articolelor „Direcție nouă în poezia și proza română” (1872): „Critică fie și amară, numai să fie dreaptă, este un element neapărabil al sustinerii și propășirii noastre și cu orice jertfe și în mijlocul a oricărui ruine trebuie plătit semnul adevarului. O critică adevarată trebuie să discernă valorile pe o scară ierarhică, să nu încurajeze impostura și provizoriatul, să trezească tinerilor scriitori sentimentul că roadele nu se pot dobândi fără muncă și lauri fără merit”.

Prof. Florica Lupu

Cultură * Cultură

CASA PĂRINTEASCĂ

Am străbătut în lung și-n lat
Cuprinsul țării noastre deagi
Și am văzut palate vechi și case
Din chirpici sau vile
Dar n-am găsit asemuire
Cu casa noastră părintească.

Prin nota sa medievală
C-o poartă fără de sfârșit,
Cu geamuri mici și cu obloane
Și cu-n pridvor privind spre soare
Păreau toate să vorbească
În casa noastră părintească.
Din curtea mică pardositară

Cu lespezi și piatră de râu
Urcai pe trepte înspre tindă
Unde găseai la răsărit
Icoana Maicii Prea Curate
Tezaur de adânci trăiri
Din casa noastră părintească.

Revăd și-acum copilăria
Cu anii ei de neuitat
Când mama, tata și cu frații
Priveam la candela aprinsă
Ce ne dădea la toți lumina
În suflet și în conștiință
Acolo-n casa părintească.

Acolo-aș vrea să mai trăiesc
Acum în prag de bătrânețe
Să uit de griji și de nevoi
De cei plecați și de tristețe
Și să privesc la ce-a rămas
Din tot ce-a fost odinioară,
Pășind agale lăcrimând
Că nu-i nimic să mai vorbească
Acum în casa părintească.

Prof. Victor Carpin

PASTILE PENTRU CUGETARE

Reamintim că **parimiile** (proverbele, zicătorile, maximele) indică o experiență umană din cele mai vechi timpuri ale civilizației și continuă până astăzi, ajutându-ne cum spunea cronicarul Miron Costin “cu cele trecute să pricepem cele viitoare”. Cele mai multe dintre ele au fost generate de observațiile repetate pe care omul le-a făcut asupra unor erori ale sale, inclusiv în înțelesul lor și o negație a acestor greșeli.

Așa, de exemplu, cele mai cunoscute din folclorul nostru sunt : “Cine sapă groapa altuia cade singur în ea”, “Calul de dar nu se caută la dinți”, “Corb la corb nu-ți scoate ochii”, “În țara orbilor închide și tu un ochi”, “Nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala”, “Zgârcitul numai stânga are, dreapta îi e uscată”, “Când nu putem face ce voim trebuie să voim ce putem”, “Adevărul umblă cu capul spart”, “Munca lungă viață iar lenea o scurtează” și multe altele care și astăzi sunt atât de actuale ca și acum o mie de ani. Ele au scopul de a moraliza, de a îndemna sau de a atrage atenția asupra multor erori umane care se fac din lipsa educației, din răutate sau din interes meschine.

Parimiile, ca și fabulele mariilor scriitori din domeniul constituie un fel de arhivă vie a umanității. Folcloristul I.C. Chițimia spunea că mulți scriitori au folosit parimiile drept imagini metaforice, unii scriindu-și anumite opere chiar pornind de la proverbe, printre aceștia aflându-se Lev Tolstoi, Anton Pann, Costache Negruzzi și alții.

Pe lângă comoara proverbelor românești, bine cunoscute, dorim astăzi să punem în evidență tezaurul din domeniilor parimiilor al italienilor, frați de limbă și cultură cu români. Preferăm să le exemplificăm în frumoasa limbă italiană care se spune că se cântă nu se vorbește : “Amici a scelta e parenti come sono” (Prietenii și-i alegeri, dar părinții îi ai așa cum sunt), “Le disgrazie non vengono mai sole” (Nenorocirile nu vin niciodată singure), “Chiss'iscusa saccusa ”(Cine se scuză se acuză), “Chi semina vento raccoglie tempesta” (Cine seamănă vânt culege furtună), “Quando uno è in ballo bisogna ballare” (Dacă ești în horă trebuie să joci), “Vivere nel mondo della luna ”(A trăi cu capul în nori).

Prof. Nicolae Drăghiciu

N.R.: Textele publicate la rubrica "OPINII" conțin părerile semnatariilor și nu angajează atitudinea redacției față de temele propuse sau opiniile autorilor

NĂTĂRĂI LA PARASTASUL VICTORIEI LIPAN

"Nu speră vînd vezi moșen
La izbîndu-lăcând punte
Ieșir înțeice nătărău
De aci îi cu stea în trame"

(N. I. Ionescu - "Dobrogea")

Noi, români, avem de păstrat câteva lucruri sfinte, imangibile și în același timp efigiile ale moștenirii identitare. Printre aceste adevărate comori de spiritualitate se numără limba, credința, tradițiile și obiceiurile locului, iștețimea cugetului, inventivitatea unanim recunoscută și altele.

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană pericolul uniformizării, prin globalizare, e unul aproape iminent. Dar, să nu uităm, am devenit de la 1 Ianuarie 2007 părtași la o formidabilă deschidere spre standarde superioare de cultură și civilizație.

E drept că păcatul cel mare de care suferă mulți dintre compatrioți, sunt mania imitației, servilismul și dorința de a fi moderni cu orice chip. Și alte neamuri o fac, dar mai decent, cu mai multă măsură și rafinament. La noi tineretul este îndemnat și chiar învățat să pedaleze între valori autentice și pseudovalori, să înalte un prezent pe care comanda politică î-l recomandă, cu tupeu, prin unele mult discutate manuale alternative. La limba și literatura română, dar mai cu seamă pe la istorie, prin clasa a XI-a, la vîrsta de aur a celor 17-18 ani, ni se oferă modele "aplaudate la scenă deschisă", personaje contemporane luate drept "binefăcători ai nației".

Oare, dacă n-ar fi existat în peisajul actual niște nume "la modă" ca Monica Macovei, Renate Weber, Gabriel Andreescu, Nicolae Kidman, Horia Roman Patapievici, Alina Mungiu-Pipidi, Gabriel Liiceanu etc. societatea românească "ar fi rămas de căruță" și generația Tânără n-ar mai fi avut repere, mentorii morali de referință? Nu cred. După cum nu cred că pornografia, libertinajul și deviațiile sexualității, folosirea drogurilor ar fi o nevoie stringentă întru dezvoltarea "armonioasă" a personalității Tânărului de azi, un fel de ingredient nelipsit din panoplia răului afișat.

Familia românilor de azi e o adervărată barcă pe valuri. Mulți părinți își abandonează odraslele și pleacă, prin Europa "deschisă", după căstig.

Banii aduși acasă vor repara oare pierderile morale cauzate de lipsa afecțiunii materne sau paterne? Nu știm. Cred însă că străinii ne vor redescoperi cu cele bune și cu cele rele ale noastre. Cele bune vor fi acele lucruri pe care noi trebuie să le prețuim și să le păstrăm ca fiind specific românești dar având și atribute indispensabile civilizației actuale în favoarea omului modern (confort, ordine, dezvoltare armonioasă, tehnică de vârf etc.) pe care trebuie să ni le însușim cu râvnă și devotament.

De câțiva vremi este la modă termenul (conceptul?) de "euroscopic". Eu unul nu-l îmbrățișez și nici nu-i găsesc utilitatea. O Europă Unită cu cei peste 450 de milioane de locuitori este și va fi o forță.

În primul rând o putere economică și finiciară iar în al doilea rând, de ce nu, o formidabilă citadelă culturală, cu vechime și ștaif de veche și autentică noblere.

La noi, mai dăunezi, dirigitorii de pe la ministerul agriculturii s-au gândit (oare au avut și resursele să o facă?!?) să desfințeze (sic) transhumanța. Bun și făcut. Au zis ei că "de-

"Nu speră vînd vezi moșen
La izbîndu-lăcând punte
Ieșir înțeice nătărău
De aci îi cu stea în trame"

am" ojerii sibieni, cei vulcani sau vrâncenii nu mai au voie!?" De să desface brâzna de către pe un perimetru de vreo 50 de km în jurul casei.

Pe la București sau prin alte orașe mari ale țării li se interzice chipurile să ... mai calce cu piciorul (din nou atac furibund la opinie?!). Prin transhumanță, domnilor specialiști de ocazie, se înțelege migrația clobanilor și a tinerilor de către la munte la șes, acolo unde și au sălașul și familia, rosturile adevărate ale vieții.

Domnii de pe la minister și direcții au strămbat din nas, au luat atitudine (ca pe vremuri) și-au zis răspicat: "NET", nu se mai poate așa.

Brâza înbolnăvește, urda ne surzește, cașul aduce "prejudicii" economiei naționale dacă nu-i preparat științific etc.. etc. Ce mai, oieritul tradițional trebuie musai ... mo-der-ni-zat. Transhumanța trebuie realizată prin mijloace de transport modern (tyruri), cu amenajări speciale... Nu mai merge așa ... ca pe vremuri! Dar, bine frate, nici măcar "poporul sovietic eliberator" (în secolul trecut) nu ne-a interzis transhumanța! Fără acest fenomen ciclic, de sute și sute de ani, noi nu ne-am fi numit români, n-am fi avut "Miorița", n-am fi rămas întregi, limba noastră n-ar fi fost cea mai unitară în familia limbilor române, n-am fi avut romanul "Baltagul" scris cu atâtă talent de Mihail Sadoveanu, n-ar fi existat o bogată colecție de versuri, cântece, legende și obiceiuri pastorale de o valoare inestimabilă. În sfârșit, de n-ar fi existat fenomenul transumanței n-ar fi trăit pe lume nici mocanii săceleni (spre încântarea unora) nici brânenii, nici țuțuienii, moroienii, momârlanii, bistrîjenii ori sibienii! Priviți la bărbații, muierile și prinții trăitori astăzi în satele din Mărginimea Sibiului. Ce figuri viguroase, inteligente și pline de sănătate! Adevărați români, nu "caricaturi" oblojite și acuțite prin diferețe medii de mahala, rău-famate, cu apucături indecente și perverse, necaracteristice neamului nostru românesc.

A fi modern și european înseamnă a fi om civilizat, temeinic educat de familie și societate, școală și biserică, un caracter integrul cu putere de discernământ, persoană căreia nici este permis să-și nege trecutul, așa "de-a valma" dar nici să preamărească prezentul practicând fără discernământ unele apucături "occidentale" care girează un trai libertin, secularizat mai peste măsură și supus unor norme de factură nonconformistă, rebelă și indigestă pentru mulți dintre noi, inclusiv persoane tinere care aşteaptă un viitor jalonat de siguranță, prosperitate și de modelare și mobilitate trainică a caracterelor menite a-și duce traiul în comunități ferite de atacul perfid și sodomizat.

Nevoia de frumos, de echilibru, sănătate fizică și mentală e umbră aza de atacul dement al practicilor spre droguri, deviații sexuale și îmbrățișarea unor credințe deșarte și inumane, total străine eticii, esteticii și ordinii noastre tradiționale, arhitectură care acum e lovită cu barosul sortit să sfarme "sfânta noastră lege", identitatea noastră spirituală, una inconfundabilă și de neimitat. Nu trebuie să abandonăm normalitatea civilizației

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

Noastre (inclusiv cea rurală), pentru că prietenii care ne vor vizita vor aprecia valorile estetice perene, cele care ne-au ținut mereu printre europeni, deoarece spiritul românesc a sincronizat perfect, de-a lungul anilor, cu cel european și occidental.

Nu întâmplător mai sunt și unii ambasadori ai diavolului (cei care vor alungarea icoanelor din școli) care și-au propus să ucidă capodopera lui Sadoveanu, să-i aplice lovitură cu "baltagul" scărboșeniei lor, făcând concurență lui Ilie Cuțui și Calistrat Bogza – ucigașii lui Nechifor Lipan. Omorând transhumanța, acestor derbedei de ocazie ar fi bine să li se amintească, din când în când, de sfaturile practice și înțelepte ale munteștei, nevastă și mamă devotată care-i dă povăț fiului ei, Gheorghită, la finele romanului: "... Apoi ne ducem dincolo de Jijia, ca să vorbim cu baciul Alexa și să ne alcătuim cu el pentru întoarecrea oilor către munți, unde avem tocmită pășunea de vară. La patruzece de zile vom fi iar aici și vom ruga pe domnul Toma și pe părintele să ne-ajute să împlini datoria [...] Atuncea vom face praznic mai bun, cu carne de miel de la turma cea nouă [...] Ș-apoi după aceea ne-om întoarece iar la Măgura, ca să luăm de coadă toate ce-am lăsat ..." Câtă eleganță a

exprimării și cât bun simț în cugetarea și tăria de caracter a Victoriei Lipan!

Veti spune domniile voastre că e bună și libertatea de expresie și "harul" democrației noastre postdecembрист! Așa este, numai că ... Am întâlnit în acești ani (era să scriu din obișnuință cuvântul "lumină") pe unii condeieri de pe-aici (se pare aciuții și ocrotiți) cu certe ambiții de parvenire (funcții, onoruri, chestii...) care se tânguesc prin unele coloane ale presei locale, că chipurile s-ar "confisca" trecutul (cătă grijă, Doamne!) atunci când unii oameni ai cetății se străduiesc să reînvia tradiția locală stând de veghe și neuitându-i pe înaintașii ce-au păstrat și prețuit plămada culturii naționale dar au și criticat retelele și mărginirea administrației locale, cea care bara calea progresului în colectivitate. Nevoia de noi "Mecena" îi irită pe acești mărunti neoculturnici, doritori de "foncții" și fală, snobi care epatează cu vocabule sofisticate, mărgăind bruioane (ciorne) și înghițind hul pav dumicatul otrăvit la praznicul înjhebat, de ei și ai lor, Victoriei Lipan. "Dumnezeu să ne-o țină, să-o ocrotească și să-o odihnească acolo, în pace! Amin."

Prof. Liviu Dărjan

"CINEVA", ACOLO SUS, LEGIUIESTE ...

(Continuare articol LEX-TURA ZILEI din Plaiuri Săcelene nr.49/06)

NOTA - Dintre eroare de dactilografie aparținând secretariului cabinetului meu de avocat, pentru care ne cerem scuze, în sus-mentionatul articol s-a scris "s-a reusit intrarea în vigoare a noului cod penal românesc", în loc de "s-a reusit adoptarea...", intrarea în vigoare fiind amanată, din nou, pentru 01.01.2008.

I.-Un loc aparte în noul act normativ este capitolul privind MINORITA TEA, cuprins în Titlul IV.

Ca masuri educative, art.115, prevede: înșatrarea, libertatea sub supraveghere, libertatea sub supraveghere severă, internarea într-un centru de reeducație și internarea într-un institut medical-educativ.

Noutatea acestui articol este libertatea sub supraveghere severă, modalitate neprevăzută în vechiul cod penal.

Dar ce este aceasta masură:

În timp ce masura educativă a libertății sub supraveghere constă în lăsarea minorului în libertate pe timp de un an sub supravegherea parintilor lui, a tutorelui sau a celui care l-a adoptat,

In cazul libertății sub supraveghere severă încredințarea se face unei instituții specializate sau către serviciile de reintegrare socială și supraveghere (art.118, alin.1).

Aceasta masură poate fi luată pe o perioadă cuprinsă între 1 an și 3 ani.

Aspect important: *dacă la dată judecării minorul a devenit major, în locul masurii libertății sub supraveghere severă, instanța dispune aplicarea unei amenzi sub formă zilelor-amenda între 15 și 30 zile, fiecare zi fiind sociotă între 50.000 și 300.000 lei sau munca în folosul comunității pe o perioadă între 100 și 200 de ore.* (art. 118, alin. 4).

Dacă vechiul cod prevedea că pedepse pentru minori doar *amenda și închisoare*, noul cod aduce în plus urmatoarele pedepse:

Inchisoarea strictă de la 5 la 15 ani; inchisoarea strictă de la 3 la 12 ani; inchisoarea între limitele pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea savarsită reduse la jumătate; munca în folosul comunității între 50 și 250 ore. (art. 123).

II.-Din TITLUL V, referitor la masurile de siguranță, vom face scurte referiri la cele mai importante noutăți/adaugiri ale textelor de lege.

Art.132 privind masura interzicerii unei funcții sau profesii, aduce două aliniate noi, 3 și 4, care menționează că astfel de masuri se pot lua în mod provizoriu și în cursul urmăririi penale sau judecatii.

De asemenea, se menționează că o astfel de masură nu poate fi luată în cazul persoanelor care exercită un mandat electiv, au responsabilități sindicale sau patronale, ori desfășoară o activitate în domeniul presei.

Noutăți sunt aduse și prin art.133 referitor la interdicția de a se afla în anumite localități.

Astfel sferea acestei masuri este largită prin eliminarea condiției existenței unei condamnări.

Deci, această masură poate fi dispusă dacă sunt întrunite două condiții: condamnarea la pedeapsa privativa de libertate este de cel puțin un an și prezenta condamnatului în localitatea respectivă constituie un pericol grav pentru societate.

Aceasta masură poate fi luată pe o perioadă pana la 5 ani și, în anumite condiții, acest termen poate fi prelungit.

Despre partea specială a noului cod penal, în numarul viitor.

Avocat Constantin-Gabriel RADU

ASOCIAȚIA CULTURAL SPORTIVĂ “IZVORUL” - ACTUALITATE

De-a lungul timpului, Asociația Cultural Sportivă “Izvorul” din Săcele a acționat constant pentru îndeplinirea obiectivelor pe care și le-a stabilit încă de la înființare, printre care la loc de frunte se situează cinstirea, alături de personalitățile locale, a marilor figuri și a evenimentelor care au constituit borne de identitate în evoluția istorică a națiunii române.

Pe această linie se înscriu manifestările organizate de asociația “Izvorul” în ultimele două luni : aniversarea a 157 de ani de la nașterea Poetului Nepereche, Mihai Eminescu, și marcarea Unirii Principatelor Române de la 1859.

Duminică, 14 ianuarie, într-o însorită zi de iarnă, la statuia lui Mihai Eminescu din parcul Electroprecizia, membri ai asociațiilor ”Izvorul”, ASTRA-despărțământul ”Fratii Popeea”, din Săcele, elevi, cadre didactice și săceleni au luat parte la o interesantă manifestare culturală de evocare a marelui poet român, de la căruia naștere s-au împlinit 157 de ani.

Aniversarea a fost deschisă prin depunerea unei coroane și a unui buchet de flori la bustul poetului.

În continuare, domnul profesor Liviu Dărjan a evocat dimensiunea europeană a operei eminesciene, rezultată din valoarea intrinsecă a acesteia dar și din formația europeană solidă pe care și-o consolidase autorul la cele mai înalte școli ale vremii. Din păcate însă, așa cum s-a subliniat și în acea frumoasă zi de aniversare, asistăm, din ce în ce mai mult, la un proces de îndepărțare a tinerei generații de valorile reale ale culturii și istoriei naționale care nu mai reprezintă repere pentru tinerii de astăzi.

Ca o compensare a acestei concluzii amare a fost însă admirabilul montaj literar cu versuri și proză eminesciene susținut de un grup de copii de la școala generală din Turcheș, sub conducerea unor înimioare cadre didactice de aici.

Conducerea asociației ”Izvorul” a organizat luni, 23 ianuarie, o manifestare culturală care a omagiat evenimentele din ianuarie 1859 prin care voința românilor din Moldova și Țara Românească a făcut posibilă crearea statului național român, în ciuda vicisitudinilor vremii și a opozitiei marilor puteri ale timpului. Manifestarea de la Săcele s-a dorit să fie o cale de unire a vârfurilor intelectualității și ale vieții sociale din localitate în spiritul unității de gândire și de voință ale evenimentului omagiat.

Acest lucru a reușit deoarece la masa rotundă cu tema ”24 Ianuarie 1859-24 Ianuarie 2007, organizată de asociația ”Izvorul” Săcele, au participat părinții Mircea Leb, Ioan Cornea, Dănuț Benga, Reemus Faust și Virgiluis Urzică de la parohiile săcelene, domnii profesori Victor Carpin, Forin Bilan, Liviu Dărjan, Dorin Jipa, Camelia Brașoveanu, domnul prof. univ. Dimitrie Cazacu, numeroși elevi săceleni ca și un mare număr de membri ai asociației ”Izvorul”.

Evenimentele de la 1859, însemnatatea istorică și națională a acestora, condițiile geopolitice și strategice în care s-au desfășurat, premizele istorice care le-au generat, personalitatea de excepție a cărturarului Mihail Kogălniceanu, precum și o mulțime de amănunte inedite despre importantul act al Unirii Principatelor Române au fost evocate în luările de cuvânt ale : domnului profesor Victor Carpin, președinte de onoare al asociației ”Izvorul”, domnului părinte Remus Faust, domnilor profesori Nicolae Ursu, Liviu Dărjan, președinte al despărțământului ASTRA ”Fratii Popeea” Săcele, și Radu Colț, a domnului prof. univ. Dimitrie Cazacu.

Manifestarea s-a încheiat în acordurile Horei Unirii care au înflăcărat inimile a generații întregi de români mândri de faptele înainatașilor care au reușit să dea strălucire istoriei noastre de-a lungul timpului.

Horia Bârsan

ROMÂNIA - O EUROPĂ ÎN MINIATURĂ

Aderarea României la U.E., începând cu 1 ianuarie 2007, este un moment istoric de excepție pentru națiunea noastră, înscriindu-se în rândul celor câteva evenimente de maximă importanță pentru devenirea noastră istorică. Aderarea deschide oportunități fără precedent pentru afirmarea rolului important al României în edificarea Europei Unite fondată pe principiile libertății, dezvoltării durabile, toleranței și respectului demnitatei umane.

De Europa ne leagă și respectul și deschiderea față de diversitatea etnoculturală, aderența la aceleași valori. Alături de români, minoritățile naționale, maghiarii, germanii, romii, acrainenii, turcii, tătarii, albanezii, armenii, bulgarii, croații, grecii, evrei, italienii, polonezii, rușii lipoveni, sărbii, slovacii, cehii, macedonenii sunt astăzi cetățeni ai României europene care au ceva de adăugat în estimația lui patrimoniul uman și cultural european.

Înălță de ce, revista noastră își propune să înceapă astăzi un lung serial dedicat minorităților naționale, pentru că numai cunoșcându-ne între noi prietenii să ne înțelegem reciproc, să ne respectăm și să ne însăptuim aspirațiile comune. Am folosit pentru redactarea materialului care urmează

lucrarea „România – O Europă în miniatură” elaborată de Departamentul pentru relații internețnice din Guvernul României și apărută cu sprijinul Comisiei Europene.

Așadar, astăzi despre germani:

Harnici, onești, buni meseriași și gospodari ai obștelor dar și promotori ai unei culuri de excepție. Invariabil, aceasta este opinia majorității românești despre o minoritate ce locuiește de secole în Transilvania și care astăzi se îngrijește de conservarea urmatorilor trecutului dar și de promovarea tradițiilor și civilizației proprii. Totul la modul tememic, desigur.

Un obiect:

Odată cu venirea primăverii, în luna martie, mulți dintre germanii din România sărbătoresc schimbarea anotimpului printr-un carnaval cu măști: Fasching-ul, care se organizează în Miercurea Cenușă, când se sărbătoresc și Lăsata secolului. Este ultimul prilej de petrecere înaintea intrării în postul Paștelui. Cu acest prilej, se confectionează măști ce imită personaje din povești, iar la sfârșitul petrecerii cele mai reușite creații sunt premiate. Grupuri de prieteni se adună și merg din casă în casă

continuare în pag. urm.

ACTUALITATEA

ACTUALITATEA

continuare

unde sunt servii cu cărăbuș, băutură și bani, dar mai ales cu serviciului militar. Potrivit Diplomei andreeene (1224), dată de Andrei al II-lea, sașii stabiliți "de la Orăștie și până la Drăuseni" trebuiau să fie un popor și să asculte de un judecător instalat de rege.

Sărbătoarea primăverii continuă cu Confirmarea, eveniment deosebit pentru evanghelicii lutherani, care are loc în Duminica Florilor (Palmsontag). În această zi copiii între 14-16 ani, după ce în prealabil sunt pregătiți de către preot, dau un mic examen. Ei au trecut mai înainte pe la rude și cunoșuți pentru a-și cere iertare de toate supărările pricinuite. Urmează ceremonia religioasă, după care băieții primesc primul lor costum de adolescent-bărbat.

Tot în Duminica Florilor există și tradiția de a planta un pom. Sau, un alt obicei este acela prin care tinerii împodobesc un pom pe care îl dăruiesc fetelor cu care urmează să se căsătorească.

În toată săptămâna dintre Florii și Paști, copiii strâng verdețea care urmează să fie folosită pentru confecționarea cuiburilor în care sunt puse ouăle roșii de Paște.

În sămbăta de dinaintea Învierii nu se mănâncă nimic, iar seara se merge la biserică la slujba de Înviere.

În Duminica Paștelor, copiii caută în toată curtea cuiburile cu ouă și cu cadouri, după care întreaga comunitate merge să asiste la slujba religioasă. După întoarcerea de la biserică, urmează ospățul cu mâncăruri tradiționale, cu cozonac, după care urmează o întrecere de spart ouă.

A doua zi de Paște, fetele se pregătesc cu mâncare, ouă roșii și prăjitură în aşteptarea băieților care vin la stropit. Ei stropesc fetele cu parfum sau cu apă. Apoi se adună toți acasă la unul din membrii grupului unde sunt serviti cu bunătăți: mâncare, prăjitură, ouă roșii și lichior de ouă. Tot grupul merge apoi la Bal care este prima petrecere de după ieșirea din postul Paștelui.

Scurt istoric

Sașii transilvăneni

Acste obiceiuri de primăvară sunt sărbătorite anual de mai toți etnicii germani aflați pe teritoriul României. Ei au o istorie îndelungată pe aceste meleaguri unde au fost pe rând întemeietori de localități și de tradiții, promotori ai unei strălucite culturi pentru ca astăzi să mai fie doar o minoritate restrânsă interesată să păstreze urmele trecutului și să mențină viața spiritualitatea specifică și pentru viitor.

Dar să vedem întâi de toate cum au ajuns sașii pe teritoriul Transilvaniei. Deja în timpul cuceririi acesteia de către unguri, realizată în mai multe etape (secolele X-XIII), regii unguri au chemat în țară coloniști germani. Cei dintâi dintre aceștia s-au stabilit în secolul al XI-lea pe Dunărea de mijloc. În secolul următor, răspunzând chemării regilor arpađieni, au venit coloniști germani și în Transilvania. Cancelaria ungură a dat acestui grup numele de saxones, deci "sași". Ei își aveau patria de origine pe Rin și la vest de Rin.

Colonizarea sașilor transilvăneni în podișul intracarpatic a fost inițiată de regele Geza al II-lea (1143-1163). Sașii erau supuși regelui, adică direct puterii centrale; își păstrau dreptul cutumiar german și și alegeau liber juriul și preoții. Chemăți în mod explicit pentru apărarea Coroanei, trebuiau doar să predea cămării regale o parte din veniturile lor și să indeplinească obligația

serviciului militar. Potrivit Diplomei andreeene (1224), dată de Andrei al II-lea, sașii stabiliți "de la Orăștie și până la Drăuseni" trebuiau să fie un popor și să asculte de un judecător instalat de rege.

Începând cu secolul al XIV-lea, autonomia domeniului auto-administrat de sași s-a extins neîntrerupt până ce, în 1486, Matei Corvin a poruncit unirea tuturor sașilor aflați pe "pământul crăiesc" în "Universitatea săsească" (Universitas Saxonum), potrivit dreptului sibian. Acesta este un eveniment important în dezvoltarea sașilor în procesul lor de devenire ca națiune politică.

În această calitate ei au constituit una din cele trei stări din Dietă, alături de nobilimea maghiară și de clasa superioară secuiescă. De remarcat este și angajamentul timpuriu al sașilor pentru școlarizarea tineretului. Deja în secolul al XIV-lea fiecare sătuc al lor avea o școală și un dascăl. De la sfârșitul secolului al XIV-lea absolvenții acestor școli sunt atestați în număr crescând ca studenți ai universităților europene.

În prima jumătate a secolului al XVI-lea au avut loc două evenimente importante pentru sași. După înfrângerea de la Mohacs în fața turcilor, Regatul ungar s-a prăbușit, iar Transilvania a devenit în 1542 un principat autonom, aflat sub suveranitatea laxă a Porții otomane. Drept urmare, a crescut rolul Dietei transilvănenă, în care sașii, ca popor ce susținea statul, erau co-responsabili pentru treburile publice.

Cel de-al doilea eveniment decisiv a fost înnoirea bisericească luterană. Prin separarea de Biserica catolică, sașii au dobândit și o viață proprie religioasă, complementară celei politice și, prin aceasta, o autonomie încă și mai mare. Reforma și umanismul precum și dezvoltarea orașelor săsești, care au devenit importante centre meșteșugărești și comerciale, au reprezentat cele mai importante caracteristici ale istoriei săsești din secolele al XVI-lea și al XVII-lea.

În 1688-1689 Transilvania a fost cucerită de Austria. Deși Diploma leopoldină (1691) recunoștea și drepturile fundamentale și libertățile sașilor, Casa imperială austriacă se străduia să administreze centralist imperiul și să restrângă autonomia ținuturilor nou cucerite. Deși Transilvania, acum numită mare principat, putea să ducă în continuare o anumită viață proprie, importanța ei în spațiul est-european a scăzut constant. Concurența industrială a ținuturilor ereditare austriece și faptul că, plasată fiind la periferia monarhiei, au silnit Transilvania să și asume doar rolul de furnizor de materii prime, ceea ce a dus la stagnarea meșteșugurilor și comerțului săsești, altădată înfloritoare.

Instaurarea dualismului austro-ungar în 1867 a avut efecte devastatoare asupra sașilor. Subordonarea față de puterea exclusivă a ungurilor i-a obligat pe sași să adopte o poziție defensivă. În jumătatea estei (ungurească) a monarhiei cezurărienești au fost date multe legi îndreptate global împotriva tuturor ne-maghiarilor. Cu toate astea, sașii au înregistrat un nou avânt economic, dar au trebuit să consume multă energie în lupta împotriva eforturilor de maghiarizare.

Curând după unirea Transilvaniei cu România, la 8 ianuarie 1919, în baza unei rezoluții majoritare a reprezentanților lor, sașii și-au declarat aderarea la noul stat român. Însă în scurt timp, increderea lor în rezoluția Adunării naționale românești de la Alba Iulia s-a dovedit a fi o iluzie politică. Partidele și

continuare

personalitățile românești conduceătoare nu au ținut seamă de drepturile de grup acordate sașilor și secuilor, pe care România le asumase prin tratatul de la Versailles.

Sașii au putut totuși să-și păstreze o relativă autonomie în domeniile economici, vieții asociațive, școlii și culturii. Astfel, în 1939, existau circa 750 de mii de cetățeni români de etnie germană dintr-un total de 250 de mii de sași, cu școli în limba proprie, bănci și organizații comunitare proprii, cu numeroase asociații și o cultură semnificativă.

După al doilea război mondial, urmare a deportărilor la muncă silnică în Uniunea Sovietică, a exproprierilor ca și nivelării clericului specific național pe care au încercat să o facă comuniștii, sașii din România au început să pună sub semnul întrebării, după opt sute de ani, voînta lor de a-și continua existența în Transilvania. La acest lucru trebuie adăugată și politica deliberată a regimului Nicolae Ceaușescu care a încurajat emigrarea germanilor, inclusiv prin vânzarea acestora către Germania federală.

Şvabii bănățeni

Un grup germanic cu specific propriu lingvistic și cultural, șvabii bănățeni au venit mult mai târziu în ținuturile vestice ale actualei României. Stabilirea șvabilor în Banat nu a fost rezultatul unei mișcări populare spontane, ci rezultatul unei decizii a statului austriac. Războiul purtat cu succes de Austria împotriva Turciei (1716-1718), victoria prințului Eugen la Petrovara ca și cucerirea Timișoarei la 13 octombrie 1716 i-au obligat pe turci să părăsească Banatul. Alipirea Banatului la Austria s-a realizat în urma tratativelor de pace de la Karlowitz Passarowitz. Sub numele de "Banatul timișorean", a apărut un nou teritoriu administrativ austriac condus direct de autoritățile centrale vieneze. Ca domeniu al Coroanei, era subordonat unui guvernator, devenind un spațiu de colonizare, pentru ca astfel statul austriac să obțină venituri mai mari din impozite. Majoritatea celor nou stabiliți în Banat veneau din vestul și sud-vestul Imperiului german.

Colonizarea Banatului s-a realizat în trei etape, începând pe la 1718 și încheindu-se șapte decenii mai târziu. Colonizarea era o acțiune condusă de stat, dar nu s-a desfășurat fără greutăți deoarece noii coloniști erau la origine țărani, iar Viena era mai interesată și în minerit, deoarece vroia să atace supremația industrială a Angliei, Franței și Olandei. De asemenea, mulți principi germani s-au opus emigrării unei forțe de muncă bine pregătită. Dar procesul de colonizare s-a dovedit finalmente un succes: în decursul unui secol, părțile de vest ale actualei României nu numai că au recuperat rămânerea în urmă față de Transilvania ci, în anumite domenii (minerit, transporturi, industrie), au devansat teritoriile locuite de sași.

În zona montană a Banatului s-au colonizat mineri experți mai ales din provinția austriacă Steiermark (Stiria).

Numele de șvabi provine de la regiunea germană Suabia, de unde erau originari o parte (nu majoritară însă) a coloniștilor Banatului. Erau cu toții în majoritate catolici, criteriu principal al acceptării lor de către Casa imperială habsburgică. Odată ajunși sub administrație ungurească, noii coloniști germani au fost mai receptivi decât sașii sau români față de politicile

maghiarilor. Cum însă nu erau separați bisericește de unguri, în ei încercările de maghiarizare au avut mai mult succes. După 1918 și-au declarat doar ezitant aderarea la statul român desigurându-l dorința lor ar fi fost să rămână în același stat cu șvabii de pe Dunare, care în parte rămâneau în Ungaria, iar în altă parte ajunseseră în Iugoslavia.

Şvabii sătmăreni

Chiar dacă nu sunt prima comunitate germană în zona Sătmărelui, șvabii sătmăreni au ajuns aici în 1712, în urma solicitării contelui Alexander Karolyi, ce dorea repopularea unor teritorii devastate de "războaiele curuților" de la începutul secolului al XVIII-lea.

Şvabii sătmăreni trăiau în circa 40 de așezări, pur germane sau mixte românești-ungurești-germane. Dar lor avea să le fie hărăzită o soartă amară: stabilirea pe domeniile nobiliare le-a impus condiții de iobagie greu de indurat, iar eforturile de maghiarizare din secolele XIX și XX - față de care erau expuși intens, fiind catolici și constituind o comunitate puțin consolidată etnic și fără strat propriu de intelectuali - au avut efecte puternice.

În secolul al XIII-lea, în Maramureș au venit germani din Zips (sașii sipseri). Printre ei erau nu numai țărani, ci și numeroși meseriași și mineri, care și-au adus o contribuție esențială la dezvoltarea acestui ținut. În secolul al XVIII-lea la comunitatea lor s-au adăugat coloniști germani din Europa centrală și de vest și împreună și-au putut menține specificul etnic până astăzi, în ciuda diferitelor dificultăți.

Germanii din Bucovina, Basarabia

Germanii au ajuns și în nord-estul Bucovinei, începând din secolul al XVIII-lea. Îndeosebi țărani și meșteșugari, dar și mineri, aceștia veneau tot din Zips, din zona Rin-Main și din Baden-Württemberg. În urma unuia din numeroasele războaie austriaco-turcești din sec. al XVIII-lea, Imperiul Otoman a trebuit să cedeze Bucovina Austriei (1775). "Impopulația" întreprinsă de Austria s-a realizat asemănător ca în Banat: militarii și funcționarii administrativi le-au urmat mulți germani, dar și polonezi, maghiari sau evrei și armeni.

Viețuirea lor în Bucovina (un soi de Elveție a secolului al XIX-lea) a fost una rodnică. Multilingvismul era curent în aceasta regiune, iar germana, ca limbă de stat, era cunoscută de toate persoanele cu un status social peste medie.

La Universitatea germană din Cernăuți nu numai studenții, ci și profesorii proveneau din cele mai diferite țări - un model care, din păcate, s-a pierdut după 1918. După alipirea la România, Bucovina și Universitatea din Cernăuți au fost tot mai mult romanizate, dar lovitura decisivă pentru germanii de acolo a venit în 1940, o dată cu cedarea Bucovinei de nord către Uniunea Sovietică.

Germanii din Basarabia au fost colonizați de Rusia care, după Pacea de la București din 1812, preluase Basarabia de la turci. În anul 1919, în Basarabia trăiau circa 80 000 de germani din cele 2,3 milioane de persoane care formau întreaga populație a regiunii. După anexarea Basarabiei de către Uniunea Sovietică, majoritatea germanilor a fost trimisă "acasă", în Reich-ul german.

continuare în pag. urm.

continuare

Germanii din România după 1918

După Unirea de la 1918, minoritatea germană a devenit a doua ca pondere numerică pe teritoriul României, după cea maghiară. Conform statisticilor din 1919, procentul populației de origine germană din România se ridică la 4,1%, iar în structura etnică a Transilvaniei ocupă aceeași poziție cu un procent de 9,87%.

Germanii din România încearcă să se organizeze la nivel național pentru a putea astfel să-și susțină mai bine drepturile și cultura specifice. În 1921 i-a ființat Uniunea Germanilor din România în care erau cuprinse diferite organizații cu caracter cultural, religios și economic și care își propunea să rezolve problemele economice, sociale, politice, culturale și religioase ale acestei minorități. Exponentul politic al Uniunii era Partidul German. Acesta a editat organe de presă proprii, dintre care cele mai importante au fost "Kronstädter Zeitung" și "Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt".

Din punct de vedere politic, Partidul German a adoptat tactica colaborării cu autoritățile, apreciind că astfel obținea mai ușor satisfacerea unor revendicări, acestea vizând în special domeniul învățământului și pe cel al bisericii. Liderii Partidului German au făcut permanent cartel electoral cu partidul de la putere care câștiga de fiecare dată alegerile. Partidul German a avut unele disensiuni cu Partidul Maghiar din cauza bisericii catolice care încerca să-și facă prozeliti în rândul populației germane pentru cultura maghiară. În cadrul Partidului German au avut loc unele controverse politice, cea mai importantă fiind ascensiunea grupării radicale în frunte cu Fritz Fabricius care îmbrățișa ideile naționaliste promovate de Adolf Hitler.

Din cele 256 de publicații ale minorităților naționale care erau editate în 1922, 71 aparțineau minorității germane, iar în 1929 în Transilvania se editau 67 de periodice în limba germană.

În perioada interbelică, deputații germani din Parlamentul român au vorbit în numele tuturor germanilor din România (circa 750.000 în anul 1938), dar între grupurile populației germane nu a existat o unitate de gândire.

Tot în perioada interbelică, tensiunile apărute în relația cu noua formațiune statală, i-a făcut pe germanii din România vulnerabili la ideile naționalist-socialiste. Intervenția Germaniei hitleriste în problemele minorității germane - strămutarea germanilor din Bucovina, Basarabia și Dobrogea, instalarea unei conduceri naționalist-socialiste în fruntea grupului etnic, înrolarea a 60 de mii de germani în "Waffen-SS" - au dus, după război, la deportarea a 70 de mii de germani din România, bărbați și femei, în URSS și, pentru cei rămași în țară, la depoziarea de proprietățile private și comunitare precum și la suspendarea temporară a drepturilor cetățenești.

Situată actuală

După 1950 germanii din România au reprimit dreptul de vot, dar abia în 1956 și-au redobândit o parte a caselor și gospodăriilor de la sate. În urma unei înțelegeri între guvernele român și cel al Germaniei federale, în anii '70 a început "exportul" masiv al etnicilor germani din România, ceea ce a dus la scăderea constantă a numărului acestora.

Așa că în 1989 populația germană mai număra doar

aproximativ 250 de mii de persoane, în mare măsură îmbătrânită și cu o dispoziție generală mai curând resemnată. Lucrurile nu s-au oprit aici, emigrarea germanilor în țara mamă continuând masiv și în deceniul al nouălea. Așa s-a ajuns ca în prezent, conform recensământului din anul 2002, în România să mai trăiască doar 60.088 de persoane de etnie germană, reprezentând 0,28% din întreaga populație a țării.

Minoritatea etnică din România este reprezentată la nivel politic și cultural de către Forumul Democratic al Germanilor din România (FDGR). Forumul "depune eforturi pentru a crea premisele politico-juridice, lingvistice, culturale și economice necesare dăinuirii pe mai departe a minorității germane și pentru ca minoritatea germană, componentă loială a societății românești, să aibă dreptul de a se exprima și de a participa la luarea deciziilor în toate chestiunile care o privesc", se arată în programul FDGR.

Există organizații ale Forumului în aproape toate localitățile din România cu o populație germană semnificativă numeric. Ele sunt cuprinse în cinci asociații regionale: Transilvania, Banat, Transilvania de nord (zona Satu Mare), Bucovina, Vechiul Regat. În întreaga țară, FDGR are circa 30 de mii de membri.

Comunitatea germană a organizat 70 de centre de întâlnire și internație și două instituții de asistență socială (Casa "Adam Müller-Guttenbrunn" din Timișoara și Diakonisches Werk Rumänien cu căminul-spuital pentru bătrâni "Dr. Carl Wolff" din Sibiu).

Există de asemenea 157 de grădinițe în limba germană cu circa 5.600 de copii, 100 de școli și secții germane (10.038 elevi) și 14 secții universitare în limba germană cu circa 1.600 de studenți, toate administrate de către statul român.

Nu trebuie trecut peste faptul că moștenirea culturală lăsată în urmă de etnicii germani, și îndeosebi de sașii transilvăneni, este imensă: aceștia au înființat numeroase orașe ardeleniști (Brașovul și Sibiul printre altele), au construit cetăți medievale, au dat oameni de știință și cultură și nu în ultimul rând au promovat modelul unei comunități harnice și civilizate.

Astăzi, în domeniul cultural funcționează Teatrul german de stat din Timișoara și câte o secție de stat la Teatrul de stat "Radu Stanca" din Sibiu, respectiv la Teatrul de Păpuși din Sibiu. Există, de asemenea, cotidianul "Allgemeine Deutsche Zeitung für Rumänien", editat la București, săptămânalul săbian "Hermannstadter Zeitung", și un buletin informativ bilunar al Făderăției intitulat "Curier FDGR".

Televiziunea publică include săptămânal 1-1,5 ore de emisiuni în limba germană, radioul public are zilnic o oră de emisie precum și două programe regionale radio (Timișoara și Tg. Mureș).

Reprezentantul în Parlament al minorității germane, ales în urma scrutinului din noiembrie 2004, este Ovidiu Ganț. Mai merită menționat că unul din marile orașe ale României, Sibiu, are ca primar un etnic german, ales constant în ultimii ani pentru calitățile sale de bun gospodar. Situația nu este unică, întâlnindu-se și în cazul altor localități mai mici din Transilvania, din Banat și din părțile sătmărene.

** Sport ** Sport ** Sport ** Sport ** Sport **

RETUR DE FOC, CU FORTE NOI, LA F.C. SACELE

Fotbal Club Săcele, echipa fanion a sportului săceleean, și-a reluat programul competițional în data de 3 martie 2007, cînd cu începerea returnului Campionatului Național, Liga a II-a, seria I.

La încheierea turului de campionat echipa s-a clasat pe locul 16, retrogradabil, drept pentru care în ședința de analiză care a avut loc în decembrie conducerea clubului a hotărât ca în perioada de iarnă să se renunțe la jucătorii care nu au confirmat, urmând a fi achiziționați, pentru întărirea lotului, jucători cu experiență competițională care să poată menține echipa în eșalonul secund al fotbalului românesc.

Astfel, după ce în toamnă s-a experimentat, fără succes, un lot foarte mult intinerit, sub conducerea lui F. Bajko, de serviciile căruia s-a renunțat în data de 30 octombrie 2006, fiind înlocuit cu D. Isăilă, de data aceasta orientarea a fost către soluții pragmatice, aducătoare de puncte la zestrea săracă înregistrată după 17 etape disputate în tur.

A fost numit director tehnic prof. Aurel Șunda (între timp a plecat ca antrenor la "Ceahlăul"), fost jucător de marcă al echipei Poli Timișoara și antrenor cu un palmares deosebit, marcat prin promovări sau salvări de la retrogradare spectaculoase, care coordonează activitatea antrenorilor D. Isăilă (antrenor principal), I. Drăgan (antrenor secund) și D. Arcanu (antrenor portari).

Directorul Marin Mitran, supervizat de conducerea F.C. Săcele, formătă din A. Secelean, C. în Zavaiache, C. în Popescu, împreună cu directorul sportiv I. Șipoș au prospectat piața

schimbului de jucători și au reușit aducerea la echipă, a unor jucători precum: F. Moldovan, D. Sănnîrtean, D. Miclea și D. Lupașcu, cu experiență în Liga I, F. Moldovan fiind la un moment dat chiar în lotul național al României.

Aceștia, pe lângă R. Dani, D. Isăilă și D. Arcanu vor constitui nucleul de bază al echipei. S-a continuat și politica de intinerire, fiind transferați jucători talentați ca: A. Milăsan, Ctin Roșca, A. Petrescu sau D. Minea care li se alătură celor deja existenți în lot: A. Lipă, G. Kallo, B. Illoiu, S. Pintea, I. Dumitru, D. Pandele, A. Moldovan, I. Stegaru, B. Marinescu, S. Șoldea, P. Simion și L. Foca.

Lotul este întregit de A. Popescu și C. Aboacie, care din păcate au evoluat mai puțin datorită unor accidentări. Perioada de pregătire din iarnă, începută în 10 ianuarie, s-a desfășurat la baza proprie și în cantonamentul de la Covasna, fiind finalizată cu un sir de jocuri de pregătire în Ardeal, toate acțiunile desfășurându-se într-o aşa zisă „stare de necesitate” decretată de antrenorul D. Isăilă.

Debutul returnului ne-a arătat în meciul disputat acasă în compania echipei F.C. Prefab 05 Modelu că echipa s-a întărit considerabil, lucru confirmat și în etapa următoare, în deplasare, la Tulcea, ambele întâlniri fiind încheiate cu victorii clare (1-0, respectiv 3-1) ale băieților noștri, urmând și egalul de la Otopeni.

Va trebui ca în toate celelalte jocuri rămase de disputat, echipa să se mobilizeze exemplar, fiecare meci fiind asemenei unei finale, de importanță maximă, iar la sfârșitul campionatului toti iubitorii fotbalului săceleean să realizeze că obiectivul a fost îndeplinit, iar F.C. Săcele continuă să evolueze în Liga a II-a.

Succes!!!

SOFTBALL

Echipa de softball din Săcele a luat ființă în anul 2002 sub îndrumarea prof. Bilan Florin. Atunci a început munca pentru a face performanță în această ramură de sport relativ nouă și necunoscută în țara noastră.

Nu după mult timp echipa s-a afiliat la C.S.S Brașovia, aceasta fiind condiția de participare în Campionatul Național unde, după prima participare a reușit să ocupe locul al III-lea.

În anul următor, 2004, echipa de cadete din municipiul nostru a reușit frumoasa performanță de a se clasa pe locul I, devenind astfel campioană națională la această categorie și în același an, la o categorie inferioară la copii, a reușit să ocupe locul III.

Anul 2005 ne-a adus din nou satisfacție prin obținerea locului I, fiind iarăși Campioni Naționali.

Datorită condițiilor dificile în care echipa a fost nevoită să-și continue activitatea, din lipsa banilor pe timpul deplasărilor, o parte din copii au început să renunțe și acest lucru s-a văzut în anul 2006 când echipa nu a mai reușit aceleiași performanțe din anii anteriori, clasându-se doar pe locul al III-lea, de data aceasta la junioare și cadete.

În urma rezultatelor foarte bune, scheletul echipei naționale a fost format din jucătoarele din echipa săceleeană. În 2004 s-a participat la C.E. din Italia, unde echipa a obținut un merituos loc VI înținând cont că a fost prima participare la cadete și un loc V la categoria copii.

În anul 2005, la următorul C.E. de la Moscova naționala României, cu aceeași componență, a reușit un loc V care deosemeni a adus satisfacție în rândul iubitorilor acestei sport.

TABEL NOMINAL*cu membrii cotizați ai Asociației culturale sportive "Izvorul" - trim. I 2007*

1	Filipescu Dan	25,0	71	Bratosin Sanda	5,0	141	Teșileanu Costin	5,0	211	Ioni Ştefan	2,5
2	Ionas Andrei	25,0	72	Bucelea Vasile	5,0	142	Tocitu Viorel	5,0	212	Ivan Adrian	2,5
3	Roşuleţ Claudiu	25,0	73	Bucelea Victor	5,0	143	Tomos I. Maria	5,0	213	Ivan Daniel	2,5
4	Zavarache Constantin	25,0	74	Califarul Gavril	5,0	144	Tuțuianu Gheorghe	5,0	214	Lata Viorel	2,5
5	Pană Aurei (Belgia)	17,5	75	Chițac Geta	5,0	145	Ursuț Gabriel	5,0	215	Leșescu Mihai	2,5
6	Cărsteașu Șerban	15,0	76	Ciușu Mircea Valentin	5,0	146	Vlad Adriana	5,0	216	Lungu Constantin	2,5
7	Ivan Gheorghe	15,0	77	Coliban Nicolae	5,0	147	Zaharescu Marius	5,0	217	Lupu Nicolae	2,5
8	Paraipan George	15,0	78	Comşa Eugen	5,0	148	Zaiț Bogdan	5,0	218	Matefi Acsinte Anca	2,5
9	Tudose Aurel	15,0	79	Constantin Ligia	5,0	149	Arion Mircea	4,0	219	Mazăre Traian	2,5
10	Durbalau Stefan	12,5	80	Crăciunescu Virgil	5,0	150	Butu Mihai	4,0	220	Median Dan	2,5
11	Median Susana	12,5	81	Diaconescu Adrian	5,0	151	Cosma Ion	4,0	221	Median Traian	2,5
12	Median Valeriu	12,5	82	Dobrin Ioan	5,0	152	Dirjan Ștefan	4,0	222	Modest Zamfir	2,5
13	Albuleț Victor	10,0	83	Drăgan Petre	5,0	153	Ghișoiu Dorin	4,0	223	Moraru Adrian	2,5
14	Băieșu Florin	10,0	84	Drăghici Valentin	5,0	154	Nechifor Constantin	4,0	224	Moroianu Cantor Emilia	2,5
15	Beșchea Dan	10,0	85	Ene Anca (Tudoran)	5,0	155	Petrea Ștefan	4,0	225	Munteanu Gigi	2,5
16	Beșchea Ioan	10,0	86	Ene Gheorghe	5,0	156	Primăvăruș Victor	4,0	226	Munteanu Mircea	2,5
17	Bulea Horia	10,0	87	Filipescu Gheorghe	5,0	157	Vlad Mircea	3,5	227	Necula Dan	2,5
18	Cazacu Dumitru	10,0	88	Filipescu Octavian	5,0	158	Bobanu Șerban	3,0	228	Necula Stelian	2,5
19	Cojocneanu Olimpia	10,0	89	Florescu Gheorghe	5,0	159	Caian Pandrea Aurel	3,0	229	Ognean Luca	2,5
20	Cornea Ion	10,0	90	Ghinescu Horia	5,0	160	Cioroianu Aurelia	3,0	230	Oncioiu Maria	2,5
21	Costea Melania	10,0	91	Gîrceag Viorel	5,0	161	Clinciu Sorin	3,0	231	Păsăre Adrian	2,5
22	Dobrinaș Mihai	10,0	92	Guiu Ștefan	5,0	162	Dima Marcel	3,0	232	Pascu Liviu	2,5
23	Dogaru Aurel	10,0	93	Imre Gabor	5,0	163	Dincă Constantin	3,0	233	Poenaru Laurentiu	2,5
24	Eftimie Ioan	10,0	94	Jerău Gheorghe	5,0	164	Fodor Levente	3,0	234	Popescu Mihai	2,5
25	Jinga Victor	10,0	95	Jinga Romulus	5,0	165	Ghia Roxana	3,0	235	Pralea Radu	2,5
26	Jitaru Claudiu Ion	10,0	96	Lăcătuș Mariana	5,0	166	Ghiuță Benone	3,0	236	Prosan Nicolae	2,5
27	Lala Dana	10,0	97	Lukaci Mihai	5,0	167	Gologan Dan	3,0	237	Prundeanu Liliana	2,5
28	Lala Elena	10,0	98	Manea Vasile S.U.A.	5,0	168	Kapu Elisabeta	3,0	238	Sârbu Corneliu	2,5
29	Lață Ioan	10,0	99	Mija Adrian	5,0	169	Kristaly Edit	3,0	239	Simion Adriana	2,5
30	Mircioiu Lucian	10,0	100	Mitreanu Anna	5,0	170	Munteanu Dan	3,0	240	Serban Ștefan	2,5
31	Moșoiu Alin	10,0	101	Mitreanu Gheorghe	5,0	171	Munteanu Elena Marcu	3,0	241	Şerbănuț Flaviu	2,5
32	Muscalu Vasile	10,0	102	Moraru Florin	5,0	172	Munteanu Victoria Preda	3,0	242	Teodorescu Niclae	2,5
33	Negoețiu Ion	10,0	103	Moroianu Gheorghe	5,0	173	Neacșu Lucian	3,0	243	Tesileanu Emil	2,5
34	Părea Alexandru	10,0	104	Munteanu Cornel	5,0	174	Petruțiu Emil	3,0	244	Tiucă Adriana	2,5
35	Pop Olga	10,0	105	Munteanu Nicolae	5,0	175	Spirchez Viorel	3,0	245	Ulea Angela	2,5
36	Popa Virgil	10,0	106	Munteanu Ștefan (Sibiu)	5,0	176	Ştefan Remus	3,0	246	Ursu Maria	2,5
37	Robu Adrian	10,0	107	Munteanu Vasile	5,0	177	Alexandru Ion	2,5	247	Ursu Nicolae	2,5
38	Taraș Octavian	10,0	108	Nechifor Septimiu	5,0	178	Banciu Neculai	2,5	248	Vamoș Aurelia	2,5
39	Taraș Răzvan	10,0	109	Niculescu Gheorghe	5,0	179	Barna Ioan	2,5	249	Zamfir Bogdan	2,5
40	Voineag Ioan	10,0	110	Ognean Dorel	5,0	180	Bârsan Nicoleta	2,5	250	Zamfir Dan	2,5
41	Bârsan Horia	7,5	111	Onica Ioan	5,0	181	Bălan Nicolae	2,5	251	Zamfir Radu	2,5
42	Beleuță Eugen	7,5	112	Oșlobanu Dan	5,0	182	Beciu Ioan	2,5	252	Zbarcea Maria	2,5
43	Manculea Gelu	7,5	113	Percioag Gelu	5,0	183	Bobeș Haricleea	2,5	253	Andrieși Monica Florica	2,0
44	Matepiuc Daniela	7,5	114	Peter Sara	5,0	184	Boca Gabriel	2,5	254	Aram Vasile	2,0
45	Năpăruș Camelia	7,5	115	Popescu Constantin	5,0	185	Bratu Nicolae	2,5	255	Bandi Şelten Maria	2,0
46	Voinea Dumitru	7,5	116	Popescu Ilie	5,0	186	Bucurenciu Alexandru	2,5	256	Bârsan Teodor	2,0
47	Dirjan Liviu	6,0	117	Rișnoveanu Mihai (Londra)	5,0	187	Bucurenciu Ana	2,5	257	Bobeș Constantin	2,0
48	Lupu Ștefan	6,0	118	Rișnoveanu Paul	5,0	188	Cazan Cornel	2,5	258	Bogdan Mariana	2,0
49	Zangor Lucian	6,0	119	Rișnoveanu Ștefan	5,0	189	Cruboțaru Sergiu	2,5	259	Bucurenciu Georgeta	2,0
50	Alexandrescu Emil	5,0	120	Roșuleț Abigail	5,0	190	Comșa Traian	2,5	260	Bulat Elena	2,0
51	Andronic Maria	5,0	121	Roșuleț Mirela	5,0	191	Comșa Maria Teodosia	2,5	261	Bulat Florentin	2,0
52	Antor Alexandrina	5,0	122	Roșuleț Valeriu	5,0	192	Cesereanu Vasile	2,5	262	Carpin Victor	2,0
53	Avasilichioale Ioan	5,0	123	Siserman Eugen	5,0	193	Czimbor Alexandru	2,5	263	Crupăla Mariana	2,0
54	Badea Mircea	5,0	124	Spiru Gheorghe	5,0	194	Daneș Dumitru	2,5	264	Codreanu Elena	2,0
55	Balint Iuliu	5,0	125	Stamate Gheorghe	5,0	195	Dinu Popa	2,5	265	Comeș Tiberiu	2,0
56	Banciu Gheorghe	5,0	126	Stanciu Vasile	5,0	196	Dolea Emilia	2,5	266	Costea Maria	2,0
57	Barbu Mircea	5,0	127	Stegaru Ion	5,0	197	Dragomir Dănuț	2,5	267	Cozma Corneliu	2,0
58	Barbu Nicolae	5,0	128	Stoian Emilia	5,0	198	Drăgan Mircea	2,5	268	Gidea Aurel	2,0
59	Balan Cătălin	5,0	129	Stroe Constantin	5,0	199	Drăghici Aurel	2,5	269	Iordache Dumitru	2,0
60	Benga Dănuț	5,0	130	Stroe Emil	5,0	200	Filip Livia	2,5	270	Jinga Gheorghe	2,0
61	Bilan Florin	5,0	131	Şchiopu Gabriela	5,0	201	Filip Stefan	2,5	271	Lipan Florin	2,0
62	Boberșchi Dan	5,0	132	Şerbanu Ioan	5,0	202	Flangă Roxana	2,5	272	Manciu Ioan	2,0
63	Bobeș Gabriel	5,0	133	Şerbu Adrian	5,0	203	Georgescu Ioan	2,5	273	Moldovan Valei	2,0
64	Bobeș Gheorghe	5,0	134	Şerbu Andrei	5,0	204	Ghia Petre	2,5	274	Moraru Mircea	2,0
65	Bobeș Ioan	5,0	135	Şerbu Iulian	5,0	205	Gologan Ion	2,5	275	Munteanu Livia	2,0
66	Bobeș Ovidiu	5,0	136	Ştefănescu Dan	5,0	206	Grozea Gheorghe	2,5	276	Neclu Ion	2,0
67	Bogeanu Alexandru	5,0	137	Taraș Ion	5,0	207	Iacob Ciprian	2,5	277	Nicolescu Maria	2,0
68	Brașoveanu Camelia	5,0	138	Taraș Mircea	5,0	208	Ionescu Gh. Petre	2,5	278	Pai Iuliu	2,0
69	Bratosin Canu Raluca	5,0	139	Teacă Mihai	5,0	209	Ionescu Gheorghe Nae	2,5	279	Păiș Ioan	2,0
70	Bratosin Maria	5,0	140	Teșileanu B. Barbu	5,0	210	Ionescu P. Gheorghe	2,5	280	Pelin Matei Alina	2,0

continuare

281 Pcașcă Gheorghe	2.0	296 Lupu Florica	1.5
282 Sararie Ioan	2.0	297 Mătărea Ovidiu	1.5
283 Szasz-Sebeș Paul	2.0	298 Miklos Levente	1.5
284 Șerban Corneliu	2.0	299 Mircioiu Sebastian	1.5
285 Șerbanescu Adrian	2.0	300 Mocanu Tarciziu	1.5
286 Taftan Elena	2.0	301 Percioag Constantin	1.5
287 Turoti Roxana	2.0	302 Vlad I. Adriana	1.5
288 Zangor Nicolae	2.0	303 Moldovan Ortensia	1.25
289 Zangor Traian	2.0	304 Brânzea Maria	1.0
290 Ardeleanu Adina	1.5	305 Cenușe Ioan	1.0
291 Bălan Corneliu Alexandru	1.5	306 Cliniciu Eugenia	1.0
292 Ciobanu Gabriela	1.5	307 Cliniciu Nicolae	1.0
293 Comșa Fulga Stelian	1.5	308 Drăgoescu Valer	1.0
294 Ionescu Aurora	1.5	309 Orez Ioan	1.0
295 Lencuța Cristina	1.5	310 Panaete Ioan	1.0
		311 Șeitan Adrian	1.0

2212 Săcele - Brașov, str. Parcului 18
Tel. 40-268-27 33 33 fax 40-268-27 39 48
Serviciile sale - oferte prin
SERVICE AUTO MAGAZIN Tel. 268/33 83 65
PASAJ COMERCIAL Tel. 268/47 59 98

ELECTROPRECIZIA

Feel The Power

ELECTROPRECIZIA

SPRE ȘTIINȚĂ

Materialele primite la redacție nu se înapoiază.

Articolele privitoare la Săcele, Tărlungeni, Zizin și Purcăreni au prioritate.

Materialele ce se doresc a fi prezentate în coloanele revistei, precum și alte informații despre revistă și asociația cultural-sportivă "Izvorul", pot fi obținute de la:

Ing. Taraș Octavian - str. G.Moroianu, nr. 361, Săcele

Ing. Roșculeț Claudiu - str. G.Moroianu, nr. 353, Săcele

Coloanele revistei rămân deschise tuturor acelora care, prin articolele lor, înțeleg să contribuie la cunoașterea și progresul acestor meleaguri.

REDACȚIA

COLECTIVUL DE REDACȚIE

ing. Claudiu ROȘCULEȚ,
ing. Octavian TARAȘ, Ioan EFTIMIE,
ec. Milu ALEXANDRESCU, ing. Dan ZAMFIR,
prof. Nicolae MUANTEANU, ing. Abigail ROȘCULEȚ,
Adriana VLAD, ing. Horia BÂRSAN